

UDKAST

MILJØGODKENDELSE

af husdyrbruget på Enkelundvej 1, 7323 Give

Efter § 16a, stk. 2 i husdyrbrugloven

dato 2025

Indhold

Resumé	3
1. Afgørelse	4
2. Vilkår	5
2.1 Stalde og opbevaringsanlæg.....	5
2.2 Drift i øvrigt.....	6
3. Vurdering.....	8
3.1 Overordnet om det ansøgte.....	8
3.2. Bygninger og anlæg	8
3.3. Ammoniak.....	10
3.4. Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	11
3.5. Lugt	13
3.6. Lys, støj, rystelser, støv, skadedyr og transport.....	13
3.7. Affald, olie og kemikalier	14
3.8. Landskabelige hensyn	15
3.9. Ophør.....	15
3.10. Alternativer.....	16
3.11. Samlet vurdering.....	16

Bilag:

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: Natur

Bilag 3: landskabelige hensyn

Bilag 4: Naboer

Bilag 5: Miljøkonsekvensrapport

Resumé

Vejle Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse til husdyrbruget på Enkelundvej 1, 7323 Give.

Husdyrbruget er et IE-brug, da der er mere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

Miljøgodkendelsen giver lov til følgende:

- Produktionsarealet¹ udvides fra 5.723 m² til 12.223 m².
- Dyreholdet består som udgangspunkt af Skrabekyllinger.
- Der opføres to kyllingestalde med forrum, samt to fodersiler og to varmeveksler. Placeringen af de nye bygninger og anlæg kan ses i bilag 1.
- Der opføres også kørearealer ved de nye stalde og betonplatform ved begge endegavle.

Lugtgenerne fra husdyrbruget vurderes at være overholdt.

Kravene til ammoniakemission fra husdyrbruget vurderes at være overholdt.

BAT vurderes at være anvendt i tilstrækkeligt omfang.

På baggrund af miljøkonsekvensrapporten og supplerende oplysninger har Vejle Kommune foretaget en miljøkonsekvensvurdering. Vejle Kommune konkluderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget samt at det ansøgte overholder kravene i husdyrbrugloven og tilhørende bekendtgørelse. Endvidere vurderer Vejle Kommune, at husdyrbruget med overholdelse af vilkårene kan drives uden væsentlig indvirkning på miljøet.

¹ Definitionen på et produktionsareal er et areal i fast placerede husdyranlæg (stalde), hvorpå dyrene kan opholde sig og har mulighed for gødningsafsætning, og som dyrene ikke kun har kortvarig adgang til.

1. Afgørelse

Vejle Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse til husdyrbruget på Enkelundvej 1, 7323 Give, efter husdyrbruglovens² § 16a, stk. 2. Miljøgodkendelsen omfatter det eksisterende husdyrbrug og følgende udvidelser:

- Der opføres to nye stald til velfærds-/skrabekyllinger på hver ca. 3.474m² med et produktionsareal på 3.250 m², i alt et øget produktionsareal på 6.500 m². Husdyrbrugets samlede produktionsareal udvides til 12.223 m². Se placering i bilag 1.
- I forbindelse med opførelsen af de to nye stalde, bliver der etableret tilhørende forrum, to fodersiloer, to varmeveksler samt en kørevej.
- Der opføres også kørearealer ved de nye stalde, hvilket forventes at blive asfaltbelagt og betonplatform ved begge endegavle.
- På husdyrbruget må holdes slagtekyllinger i de staldsystemer, som fremgår af vilkår nr. 1. Desuden må der holdes de dyr og i de staldsystemer, som husdyrbruglovens "flex-princip" giver mulighed for, fordi ændring til ethvert af disse dyrehold vil medføre en reduktion af alle typer emissioner, herunder også lugt og ammoniak.

Miljøgodkendelsen er meddelt på en række vilkår, som ses nedenfor. Desuden er der i sagsbehandlingen anvendt:

- oplysninger i ansøgningen indsendt via husdyrgodkendelse.dk
- miljøkonsekvensrapporten indsendt af ansøger og
- supplerende oplysninger i forbindelse med sagen.

Disse oplysninger er forudsætninger for afgørelsen og skal derfor ligeledes overholdes.

² Husdyrbrugloven. LBK nr. 520 af 1. maj 2019. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer.

2. Vilkår

2.1 Stalde og opbevaringsanlæg

1. Det skal anmeldes til Vejle Kommune, når denne godkendelse udnyttes.
2. Staldene må have de størrelser og skal være indrettet med de staldsystemer og den miljøteknologi, som fremgår af følgende tabel (se også skitse i bilag 1):

Staldafsnit	Ny?	Dyretype ved udstedelsen af miljøgodkendelsen	Staldsystem og teknologi	Produktionsareal (m ²)
Hus 1	Nej	Flexgruppe: Alle kyllinger	Dybstrøelse	1.371
Hus 2	Nej	Flexgruppe: Alle kyllinger	Dybstrøelse	1.371
Hus 3	Nej	Flexgruppe: Alle kyllinger	Dybstrøelse	1.418
Hus 4	Nej	Flexgruppe: Alle kyllinger	Dybstrøelse	1.418
Hus 5	Ja	Skrabekyllinger	Dybstrøelse	3.250
Hus 6	Ja	Skrabekyllinger	Dybstrøelse	3.250
Stald til får	Nej	Flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder.	Dybstrøelse	145
I alt				12.223

3. Opbevaringsanlæg må have de størrelser og skal være udstyret med den miljøteknologi, som fremgår af følgende tabel (se også skitse i bilag 1):

Opbevaringsanlæg nr.	Ny?	Type	Miljøteknologi	Overfladeareal (m ²)	Kapacitet (m ³)
1	Nej	Gylletank	Kun til vaskevand	127	550

4. De nye stalde skal etableres med grå eller andre mørke neutrale farver, samt mørke/gråtonede tagflader uden refleksion.
5. Ved den daglige drift skal antallet af transporter af dyr, materialer og husdyrgødning søges begrænset.
6. Vandforbruget skal så vidt muligt minimeres.
7. Bedriften skal indrettes og drives, så befæstede arealer omkring stalde og opbevaringsanlæg holdes rene og fri for spild af foder-, affalds- og gødningsrester. Afledning til nedsivning eller recipient må kun ske, når der er tale om rent overfladevand og efter tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens³ kap. 3 og 4.
8. Såfremt der på husdyrbruget anvendes eller frigives farlige stoffer, skal dette begrænses mest muligt for at undgå risiko for forurening af jord og grundvand på husdyrbruget. Ved ophør skal miljøfarlige stoffer bortskaffes efter gældende retningslinjer eller kommunens anvisninger.

³ Miljøbeskyttelsesloven. LBK nr. 1093 af 11. oktober 2024. Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse.

2.2 Drift i øvrigt

9. Virksomhedens olie- og kemikalieoplag, herunder affald, skal til enhver tid opbevares indendørs i tæt emballage på tæt bund uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand.
10. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne⁴ må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer) Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-07 (½ time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55 db (A)

Virksomheden skal efter anmodning fra kommunen ved en støjmåling dokumentere, at vilkår om støj er overholdt. Målingerne skal foretages i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lovgivning og retningslinjer på området. Tilsynsmyndigheden kan maksimalt kræve målinger en gang årligt.

11. Husdyrbrugets bidrag til niveauet for lavfrekvent støj og infralyddrift (dB re 10^{-6} m/s²) målt indendørs i nabobeboelsesbygninger må ikke overstige værdierne i nedenstående tabel. Grænserne gælder for ækvivalentniveauet over et måletidsrum på 10 minutter, hvor støjen er kraftigst. Tilsynsmyndigheden kan maksimalt kræve målinger en gang årligt.

Anvendelse	Kl.	A-vægtet lydtryksniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet infralydniveau dB
Beboelsesrum, herunder børneinstitutioner og lignende	18-7	20	85
	7-18	25	85
Kontorer, undervisningslokaler, og lignende støjfølsomme rum	Hele døgnet	30	85
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	35	90

12. På ejendommen skal der foretages en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af fluer i overensstemmelse med de seneste fastsatte retningslinjer fra Agro, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet. Bekæmpelse skal desuden foretages på kommunens forlangende.
13. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

⁴ Støjbidraget måles bortset fra maksimalværdien som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) jf. Vejledning nr. 5 fra 1984 om ekstern støj fra virksomheder. Tallene i parentes angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

14. Husdyrbruget skal opbevare dokumentation for nedenstående i mindst 5 år.
 - Vandforbrug for hele bedriften (med årlig aflæsning)
 - Elforbrug (med årlig aflæsning)
15. Ved eventuelt ophør af dyreholdet skal dette meddeles til Vejle Kommune.
16. Ved husdyrbrugets eventuelle ophør skal stalde m.v. rengøres og alle lagre af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

Udkast

3. Vurdering

3.1 Overordnet om det ansøgte

Virksomhed har den 20. februar 2025 søgt om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget på Enkelundvej 1, 7323 Give.

Det ansøgte omfatter en udvidelse af produktionsarealet på husdyrbruget fra de eksisterende 5.723 m² til 12.223 m². Der opføres to nye stalde med et samlet produktionsareal på 6500 m².

Da der er flere end 40.000 stipladser til fjerkræ, er husdyrbruget et IE-brug.

Krav til IE-brug

Der er fastsat bindende krav for IE-husdyrbrug som følge af offentliggjorte BAT-konklusioner. De bindende krav er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 42-44, §§ 46-48, og skal være opfyldt fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget får en godkendelse efter § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven. For andre IE-husdyrbrug skal kravene være opfyldt senest den 21. februar 2021. Det er krav om et miljøledelsessystem, om oplæring af personale, om plan for vedligeholdelse og en beredskabsplan. Endvidere er der krav om fodring, som reducerer kvælstof og fosfor i gødningen, krav om anvendelse af energieffektiv belysning samt krav om at reducere støvemissionen fra staldanlægget. Kravene gælder ud over de vilkår, der stilles i denne miljøgodkendelse. Både miljøgodkendelsens vilkår og de lovfastsatte krav vil blive kontrolleret i forbindelse med tilsyn på ejendommen. Husdyrbruget skal årligt indsende dokumentation til myndigheden i form af logbøger vedr. brug af miljøteknologi og gennemførte kontroller samt dokumentation for miljøledelsessystem og overholdelse af fodringskrav. Indberetningen skal være sendt ind senest 31. december. Dette fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 50.

Endvidere er der ifølge husdyrbrugloven krav om, at godkendelsesindehaveren skal informere kommunen om manglende overholdelse af vilkår samt give kommunen besked ved ophør som IE-husdyrbrug og i den forbindelse komme med en redegørelse i forhold til Jordforureningslovens⁵ § 38 k.

Husdyrbruget er i dag omfattet af følgende afgørelser vedrørende tilladt dyrehold, stalde og opbevaringsanlæg:

- Revurdering fra 2021 af miljøgodkendelsen fra den 29. december 2009 meddelt efter § 12, 39 og 41 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Husdyrbrugets tidligere miljøgodkendelser bortfalder, når denne miljøgodkendelse er udnyttet.

3.2. Bygninger og anlæg

I bilag 1 ses en situationsplan over husdyrbruget, inklusiv stalde og opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

De to nye Stalde placeres i tilknytning til eksisterende staldanlæg.

Området, hvor de nye anlæg placeres, er ikke lavbundsareal.

⁵ Jordforureningsloven. LBK nr. 282 af 27. marts 2017. Bekendtgørelse af lov om forurennet jord med senere ændringer.

Der er stillet vilkår om størrelse af produktionsareal (vilkår nr. 1) og opbevaringsanlæg (vilkår nr. 2) på husdyrbruget. Vilkårene giver også oversigt over anlæggenes tekniske data.

Inden etableringen af de nye stalde vil matr. Nr. 1an enkelund Gde., Thyregod blive opkøbt og lagt under ejendommen Enkelundvej 1.

Afstandskrav

Husdyrbrugslovens §§ 6 og 8 indeholder en række generelle afstandskrav, som gælder for etablering, udvidelse eller ændring af husdyranlæg og opbevaringsanlæg. I den følgende tabel er disse krav vist og sammenholdt med de faktiske afstande. Afstandskravene vurderes at være overholdt.

	Afstandskrav (m)	Afstand (m)
Byzone/sommerhusområde ⁶	50	1.500
Lokalplanlagt landzone ⁷	50	1.300
Nabobeboelse	50	98
Anlæg til ikke almene vandforsyning	25	> 25
Anlæg til almen vandforsyning	50	> 1.000
Vandløb, dræn og søer	15	640
Offentlig vej og privat fællesvej	15	>15
Levnedsmiddelfabrik	25	> 2.000
Beboelse på samme ejendom	15	150
Naboskel	30	240

For afstandskrav vedr. lugt og ammoniak, se særskilt afsnit nedenfor.

Gødningsopbevaring og -håndtering

I vilkår nr. 2 ses en oversigt over husdyrbrugets opbevaringsanlæg til husdyrgødning. Placering af opbevaringsanlæggene ses på bilag nr. 1.

Husdyrbruget producerer årligt op til 2.400 ton dybstrøelse. Dybstrøelsen opbevares i markstakke eller udbringes direkte på egne arealer. Al husdyrgødning fra produktionen er i fast form, hvilket betyder, at der ikke vurderes at være nogen risiko for udvaskning med fare for grundvandet. Den faste husdyrgødning afsættes også til Maabjerg Biogas, og der returneres ingen afgasset biomasse. Fremadrettet forventes det, at dybstrøelsen afsættes til Energipark Give. Afgasset flydende biomasse fra Energipark Give, vil blive kørt til opbevaring i gyllebeholdere på andre ejendomme.

Vaskevand fra husdyrbruget opsamles og tilføres til en mindre gyllebeholder. Det vurderes at der kommer 2.200 m³ vaskevand, som udbringes på arealer med afgrøder.

Det er Vejle Kommunes vurdering, at dette er tilstrækkeligt til at sikre forsvarlig opbevaring og håndtering af flydende og fast husdyrgødning uden væsentlig miljørisiko, herunder risiko for udsivning af næringsstoffer til grundvand, overfladevand og tør natur.

⁶ Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.

⁷ Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.

3.3. Ammoniak

I den ansøgte drift er den samlede, årlige ammoniakemission fra husdyrbruget (totalemissionen) beregnet til 7.434,5 kg, hvilket er en meremission på 3.185 kg/år i forhold til nudriften. Emissionen holdes nede på dette niveau ved anvendelse bedst mulige staldsystemer. Der er stillet vilkår om størrelse af produktionsareal og staldsystem samt overfladeareal på gyllebeholderen.

På ejendommen er der installeret varmevekslere i de fire eksisterende kyllingehuse, og det forventes, at der ligeledes opsættes varmevekslere i forbindelse med etableringen af de to nye kyllingehuse. Der er på nuværende tidspunkt ikke taget stilling til, hvilken leverandør der skal stå for leveringen af de nye varmevekslere, og de indgår derfor ikke i vurderingen af BAT-opfyldelse.

Beskyttelsen af naturen med dens naturtyper og arter, ligger i flere regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁸, som skal overholdes hver for sig:

- Beskyttelsen af kategori 1-natur⁹ (ammoniakfølsom natur i Natura 2000-områder). Hvis der er kategori 1-natur i nærheden af husdyrbruget, må den årlige deposition af ammoniak i naturområdet højst udgøre 0,2, 0,4 eller 0,7 kg pr. ha, afhængigt af om der ligger andre husdyrbrug inden for 2,5 km radius.
- Beskyttelsen af kategori 2-natur (følsom natur af en vis størrelse uden for Natura 2000-områder). Den årlige deposition af ammoniak må her højst udgøre 1,0 kg pr ha.
- Beskyttelsen af kategori 3-natur (lokal, regional og anden følsom natur, herunder ammoniakfølsom skov og natur beskyttet efter naturbeskyttelseslovens¹⁰ § 3. Her er der ikke et fast krav til den maksimale deposition fra husdyrbruget. Kommunen foretager i stedet en faglig vurdering af betydningen for den pågældende natur af den beregnede merdeposition¹¹ af ammoniak. Kommunen kan kun sætte vilkår, hvis det ansøgte medfører en merdeposition på mindst 1 kg N/ha/år.
- Beskyttelsen af sjældne arter.

Kategori 1-natur

Det nærmeste Natura 2000-område er Store Vandskel, Rørbæk Sø og Tinnet Krat som ligger cirka 3,7 km nordøst for husdyrbruget. Den nærmeste ammoniakfølsomme naturtype i Natura 2000-området er en hede, som ligger i en afstand på 3,7 km fra husdyrbruget.

I så stor afstand viser beregningerne en årlig deposition af ammoniak på 0,1 kg pr ha. Emissionen fra anlægget vurderes dermed ikke at kunne have nogen effekt på ammoniakfølsom natur inden for Natura 2000-området eller de arter, som indgår i udpegningsgrundlaget.

⁸ Bekendtgørelse nr. 300 af 20. marts 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

⁹ Fastlægningsen af, hvilke naturtyper der omfattes af kategori 1 og 2 følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2, stk. 1 og 2, samt bilag 3, afsnit D.

¹⁰ Naturbeskyttelsesloven. LBK nr. 927 af 28. juni 2024. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse med senere ændringer.

¹¹ For kategori 3-natur er det merdepositionen, som skal vurderes. For kategori 1- og 2-natur vurderes der ud fra totaldepositionen.

Det vurderes, at når bedriften ikke påvirker kategori 1-naturtyperne, vil den heller ikke påvirke livsvilkårene for de dyretyper, der er på udpegningsgrundlaget. Det vurderes, at det ansøgte ikke i sig selv eller i forbindelse med andre projekter kan påvirke det internationale naturbeskyttelsesområde væsentligt eller få negativ indvirkning på arterne og naturtyperne, som Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte.

Det konkluderes på baggrund af ovenstående, at projektet ikke kræver udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens regler.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2-natur er et overdrev, som ligger 660 m nordøst for husdyrbruget. Se kort i bilag 2.

Den tilladte mængde ammoniak fra husdyrbruget, som må deponeres på kategori 2-natur, er som nævnt 1,0 kg pr ha pr. år. Det er beregnet, at den årlige deposition af ammoniak fra husdyrbruget i den pågældende naturtype vil være 0,8 kg pr. ha. Det konstateres derfor, at reglerne for beskyttelse af kategori 2-natur er overholdt.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur skal kommunen efter § 29 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹² vurdere, om merdepositionen af ammoniak fra husdyrbruget kan have væsentlig indvirkning på naturområdet. Merdepositionen skal forstås som forskellen mellem totaldepositionen fra husdyrbruget i ansøgt drift og totaldepositionen fra husdyrbruget i driften før udvidelsen/ændringen (såkaldt nudrift).

For at inddrage tidligere udvidelser skal merdepositionen også beregnes som forskellen mellem depositionerne i ansøgt drift og driften for 8 år siden.

Der ligger flere mindre moser beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven inden for en radius på 1.000 m fra anlægget. Det nærmeste kvælstoffølsomme naturareal er en mose, der ligger cirka 500 m fra husdyrbruget i en umiddelbart nordlig retning for anlægget. Merdepositionen på naturområdet er beregnet til 0,7 kg NH₃-N/ha/år.

Ud fra ovenstående vurderer kommunen samlet, at der ikke vil ske tilstandsændring af kategori 3-natur og anden § 3 beskyttet natur som følge af det ansøgte.

Sjældne arter

Der er ikke registreret levesteder for Bilag IV-arter inden for en radius af 1.000 m fra anlægget. Nærmeste levested for Bilag IV-arter, som kommunen har kendskab til, er et vandhul ca. 3,7 km nord for anlægget, hvor der er registreret løgfrøer. Kommunen har ud fra afstanden til levesteder vurderet, at projektet ikke medfører væsentlige forringelser for Bilag IV-arter som følge af ammoniakemission fra anlægget.

3.4. Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Kravet om anvendelse af BAT-teknologi bygger på det princip, at landmanden ved udvidelser eller ændringer af sit husdyrbrug skal forebygge og begrænse forurening fra produktionen ved anvendelse af den bedste, tilgængelige teknologi – bedre kendt som "BAT-teknologi". Hvilken teknologi der anses for BAT-teknologi, fastlægges af Miljøstyrelsen ud fra afprøvninger af

¹² Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. BEK nr. 1089 af 16. oktober 2024. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

forskellige teknologier for bl.a. renseeffekt og økonomi. Herefter foretages for alle teknologier en afvejning af renseeffekt over for prisen på teknologien for at sikre, at teknologien ikke er uforholdsmæssigt dyr i forhold til dens effektivitet. Teknologier kan altså blive afvist som BAT-teknologi, fordi de er for ineffektive, eller fordi de er for dyre.

Ved fastlægnings af, hvad der anses for BAT-teknologi, anlægges også den betragtning, at større virksomheder i branchen generelt må forventes at have bedre økonomiske muligheder end små for at anvende forureningsbegrænsende teknologi i produktionen. BAT-kravet fastsættes derfor strammere for større udvidelser end for små (proportionalitet).

I hver ansøgning om miljøgodkendelse beregnes det nu, hvad ammoniakemissionen fra den samlede produktion ville være i den ansøgte drift, hvis BAT-teknologi blev anvendt. Dette niveau kaldes "BAT-niveauet" for den pågældende ansøgte drift og er altså en maksimumsgrænse, som skal overholdes i den ansøgte drift.

Ansøger er imidlertid frit stillet til at anvende en anden teknologi i stedet for BAT-teknologien i sin ansøgte drift – men ammoniakemissionen skal ned på BAT-niveauet.

Ammoniakemission

For emission af ammoniak er der beregnet et BAT-niveau for hele husdyrbruget på 7.435 N/år.

Dette skal sammenlignes med den aktuelle produktion i den ansøgte drift, der som allerede nævnt udgør 7.435 kg N om året. Beregningen er lavet ud fra de husdyrtekniske data om bedriften, som ansøger selv har tastet ind i sin ansøgning, og som fremgår af vilkår nr. 1 og 2.

Det konstateres, at BAT-niveauet for emission af ammoniak er overholdt.

BAT for IE-husdyrbrug og særlige vilkår

Vejle Kommune skal ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse af et IE-husdyrbrug sikre at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at:

1. der ud over iagttagelse af kravet i § 25 (om emission) er truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
2. energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
3. mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
4. produktionsprocesserne er optimeret, i det omfang det er muligt,
5. affaldshierarkiet, jf. § 6b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages,
6. der, i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik, og
7. der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Se redegørelse i miljøkonsekvensrapporten i bilag 5.

Det er Kommunes vurdering, at BAT er anvendt i et tilstrækkeligt omfang i projektet. Kommunen vurderer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at det kan leve op til kravene om BAT for IE-husdyrbrug.

Kommunen skal desuden stille særlige vilkår til IE-husdyrbrug om punkter, som i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36 er angivet med nummer 7-13.

Vejle Kommune har valgt at stille særlige vilkår vedr. reduktion af produktion af spildevand, minimering af vandforbruget og begrænsning af brug af evt. farlige stoffer.

3.5. Lugt

Ifølge § 32 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal der ud fra atmosfæriske modeller for spredning af lugt fra husdyrproduktioner beregnes, hvor langt der skal være til de omkringboende, for at lugtgenerne for produktionen for disse omkringboende forbliver inden for rimelighedens grænser efter udvidelsen/ændringen af husdyrbruget. Rimelighedens grænser er derefter specificeret ud for tre grupper af omkringboende: enkelt-boliger (hvor til lugtgeneafstandskravene er mildest), samlet bebyggelse (middel) og byzone/sommerhusområde (skrappet).

Lugtgeneafstand for hver kategori er beregnet og sammenlignet med den fysiske afstand til de omkringboende, som er tættest på i hver af de tre kategorier.

Den følgende tabel viser resultaterne. En stjerne ved et tal i kolonnen "Fysisk afstand" viser, at den fysiske afstand er stor nok, og at lugtreglerne for den pågældende kategori er overholdt.

Nabokategori	Nærmeste nabo	Lugtgeneafstand	Fysisk afstand
Enkelt bolig (uden landbrugspligt)	Enkelundvej 2	412,8 m	413,1 m
Samlet bebyggelse	Dørkenvej 14	842,1 m	1.769,9 m *
Byzone mv. ¹³	Thyregod By	1.318,9 m	1.420 m *

Det konkluderes af tabellen, at lugtreglerne i § 31 er overholdt for alle tre kategorier af naboer. Der er ikke lugtkumulation med andre større husdyrbrug for nogle af de 3 nabokategorier.

3.6. Lys, støj, rystelser, støv, skadedyr og transport

Belysning

Ved de nuværende stalde er der udendørs belysning i form af lamper ved indgangspartierne og større lysarmaturer ved portene. Ved de to nye stalde vil der være udendørs belysning ved endegavlne og ved indgangen til forrummene. Den nuværende belysning tændes og slukkes manuelt, mens den nye forventes at blive styret af sensorer og tidsindstillinger.

Belysningen inde i staldene vil overholde kravene til lysintensitet og lysprogram i henhold til dyrevelfærdskrav. Der vil ikke være lysgener fra staldene til omgivelserne, da der ikke etableres vinduer eller lysindtag i tagkonstruktionen. Den udvendige belysning vil kun oplyse nærområdet og vil i høj grad være afskærmet af træer og læhegn.

Det er kommunes vurdering, at der på baggrund af afstanden til de omboende ikke vil være væsentlige gener fra belysning.

Støj

¹³ Eksisterende og ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.

De primære kilder til støj fra anlægget vil være aflæsning og indblæsning af foder i de perioder dette står på. Ventilationsanlæggene i staldene er også en kilde til støj, der er valgt så støjsvage ventilationstyper som muligt. Derudover er transporten til og fra ejendommen med foder, dyr, olie mm. også en kilde til støj. Støjgener søges mindsket ved at leverancer til og fra ejendommen så vidt muligt sker i almindelig arbejdstid. Kommunen har vurderet, at de omboende kan sikres mod væsentlige støjgener ved at stille vilkår om overholdelse af konkrete støjgrænser samt vilkår om, at der skal foretages målinger, såfremt der skulle opstå begrundet tvivl om, hvorvidt ejendommens drift kan leve op til de fastsatte grænser.

Rystelser

Rystelser kan i visse tilfælde være til gene fra en virksomhed eller landbrug, afhængigt af, hvilke aktiviteter, der foretages, samt afstanden til de omkringboende naboer. I denne situation er der forekomme mindre rystelser i forbindelse med transport til og fra husdyrbruget. Da der er relativ stor afstand til naboer, er det kommunens vurdering, at der ikke er risiko for væsentlige gener i den forbindelse.

Støv

Den primære kilde til støv vil være foderindblæsningen, og ventilationsafkastene. Det er kommunens vurdering, at der på baggrund af afstanden til de omboende ikke vil være risiko for væsentlige støvgener.

Skadedyr

Der er stillet vilkår om effektiv fluebekæmpelse samt krav til opbevaring af foder for at undgå tilhold af skadedyr på ejendommen. Det er Vejle Kommunes vurdering, at der med de i ansøgningen angivne forhold mht. skadedyr og de stillede vilkår ikke er væsentlig risiko for gener fra skadedyr.

Transport

Vejle Kommune har vurderet den trafikale belastning for omgivelserne og de gener, der er forbundet med transport i forbindelse med driften af husdyrbruget.

Antallet af transporter til og fra ejendommen fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Der vil som følge af udvidelsen af produktionen på ejendommen ske en stigning i antallet af transporter. Antallet af transporter vil stige fra ca. 431 til ca. 595, hvor de primære transporter vil være indkørsel af foder og afhentning af kyllinger. Det er kommunens vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra ejendommen. Kommunen vurderer, at transporten til og fra anlægget ikke vil medføre væsentlige øgede trafikale og miljømæssige gener i nærområdet.

3.7. Affald, olie og kemikalier

Affaldshåndtering er omfattet Vejle Kommunes affaldsregulativer. Som bilag til ansøgningen har ansøger indsendt en miljøkonsekvensrapport, hvori der er redegjort for husdyrbrugets affaldsfraktioner og håndtering af affald. Vejle Kommune vurderer herudfra, at opbevaring og håndtering af affald på husdyrbruget ikke vil være til gene for omkringboende og ikke vil medføre væsentlig forurening.

Der er på husdyrbruget opsat en 1.200 l olietank ved forrummet til Hus 3 og Hus 4.

Vaske- og desinfektionsmidler opbevares i forrum.

Det er kommunens vurdering, at opbevaring og håndtering af olie og kemikalier med de stillede vilkår sker hensigtsmæssigt, så der ikke er væsentlig risiko for påvirkning af jord, grundvand, overfladevand eller natur.

3.8. Landskabelige hensyn

Vejle Kommune har foretaget en vurdering af de nye bygninger og anlægs placering og udformning i forhold til de landskabelige værdier og bevaringsværdige kulturmiljøer.

Området, hvor ejendommen er beliggende, kan karakteriseres som åbent landbrugsland med flere spredte hegn og mindre skovbevoksninger.

Ejendommens bygninger ligger i god afstand fra nærmeste område med værdifuldt landskab. Landskabet er værdifuldt, da det rummer Tinnets Krat.

Ejendommens bygninger ligger i god afstand fra nærmeste bevaringsværdige kulturmiljø.

Ejendommens bygninger ligger ikke inden for særlige økologiske forbindelser eller potentielle økologiske forbindelser. Ejendommens bygninger ligger ikke inden for områder med geologisk bevaringsværdi /Natura 2000-område, lavbundsområde og område beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Ejendommens bygninger er ikke omfattet af beskyttelseshensyn i forhold til kirker, søer, åer, fortidsminder eller skove.

Ejendommens bygninger ligger ikke i et fredet område.

De ansøgte bygninger og anlæg vurderes at være erhvervsmæssigt nødvendige for ejendommens drift som landbrugsejendom. De nye bygninger etableres i grå eller andre neutrale farver.

Kommunen har lagt vægt på, at det nye byggeri giver indtryk af at være en integreret del af den samlede ejendom. Samlet finder kommunen ikke anledning til at stille særlige vilkår til byggeriet. Det er Vejle Kommunes vurdering, at der med de stillede vilkår ikke vil ske en væsentlig påvirkning af landskabet eller kulturmiljøer.

3.9. Ophør

Ansøger har redegjort for, hvad der foretages ved et fremtidigt eventuelt ophør af produktionen (se bilag 5, og desuden har Vejle Kommune stillet vilkår til handlinger i forbindelse med ophør.

Vejle Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive belastet med skadedyr. Endvidere vurderer kommunen, at der ikke er risiko for, at ejendommen kommer til at fremstå som et uhensigtsmæssigt øde og forladt element i landskabet.

3.10. Alternativer

Ansøger har undersøgt alternative løsninger for placering af de to nye kyllingestalde. En placering øst eller syd for de eksisterende stalde, hvilket beskrives som uhensigtsmæssigt i forhold til terrænet. Dette ville kræve flytning af store mængder jord.

Kommunen vurderer, at de nævnte placeringer er relevante at beskrive som alternativer, og at ansøgers beskrivelse af alternativerne er tilstrækkelig. Vejle Kommune vurderer samlet set ikke de behandlede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt.

Det såkaldte O-alternativ består i, at udvidelsen ikke blev gennemført. Det er kommunens vurdering, at ansøger har forholdt sig tilstrækkeligt til O-alternativet. Med hensyn til miljøpåvirkning og nabogener for udvidelsen set i forhold til O-alternativet, er det kommunens vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde risiko for en væsentlig påvirkning af det omgivende miljø, eller væsentlig større gener for naboer end ved den nuværende produktion – jf. øvrige afsnit i miljøgodkendelsen.

3.11. Samlet vurdering

Vejle Kommune har vurderet miljøbelastningen efter udvidelsen af husdyrbruget på Enkelundvej 1, 7323 Give. Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget samt at det ansøgte overholder kravene i husdyrbrugloven og tilhørende bekendtgørelse. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen med overholdelse af godkendelsens vilkår kan drives uden væsentlig indvirkning på miljøet.

Bygninger

- Staldbygninger
- Anmeldeobjekter

Bilag 1: Situationsplan	TEGNER/INIT:boman	
	Målforhold 1:2.000	DATO: 14-11-2025
	JNR/SAGSNR 09.17.19-P19-4-25	

Bygninger

- Staldbygninger
- Anmeldeobjekter

Beskyttet natur

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø
- Beskyttede sten og jorddiger - DAI
- Beskyttede vandløb - DAI

Bilag 2: Beskyttet natur

TEGNER/INIT:boman	
Målforhold 1:10.000	DATO: 14-11-2025
JNR/SAGSNR 09.17.19-P19-4-25	

Bygninger

- Staldbygninger
- Anmeldeobjekter
- Optaget vej

Matrikelskel

- Skelpolygon vejlitra
- Skelpolygon matrikelnummer
- Fredskovgrænse
- Fredskov
- Kommunegrænse (matrikulær)

Grundkort: © Klimadatastyrelsen CC BY 4.0 , ©Vejle Kommune
Luftfoto: © Hexagon
Kortet er vejledende og kan ikke bruges til dokumentation.

Bilag 4: Matrikel oversigt	TEGNER/INIT:boman	
	Målforhold 1:10.000	DATO: 14-11-2025
	JNR/SAGSNR 09.17.19-P19-4-25	

Ansøgning om § 16 a miljøgodkendelse

Enkelundvej 1
7323 Give

Ansøgning om etablering af nye kyllingestalde og ændring fra konventionelle slagtekyllinger med delslagtning til velfærdskyllinger, skema 247533 i Husdyrgodkendelse.dk

• **Kolding**
Niels Bohrs Vej 2
7634 1700

• **Vojens**
Billundvej 3
7320 2600

• **Aabenraa**
Jens Terp-Nielsens Vej 13
7436 5000

• **Odense**
Munkehatten 1A th
7436 5000

spiras.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger og ejer	Simon Salling Syrik Givevej 26 7323 Give Mobil: 2559 5940 sssyrik@hotmail.com
Husdyrbrugets adresse	Enkelundvej 1 7323 Give
CVR-nummer	28036493
CHR-nummer	18469
Kommune	Vejle Kommune
Ejendomsnummer	9299724
Matrikel-nr.	Matrikel: 1i – Enkelund Gde., Thyregod
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ingen
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningsskema	247533
Konsulent	Ulla Refshammer Pallesen Spiras, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: upa@spiras.dk Mobil.: 6155 8262

Forord / Læsevejledning

Denne rapport er en miljøkonsekvensrapport, som beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Enkelundvej 1, 7323 Give. Husdyrbruget er et IE-brug, da der er mere end 40.000 stipladser til slagtekyllinger på husdyrbruget. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse af husdyrbruget efter Husdyrbrugloven¹.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt kort tegnet af Spiras i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019 samt efterfølgende ændringer

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 1089 af 16/10/2024

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
1.1 Metode og manglende viden (F6)	6
2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)	7
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	9
3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)	9
3.1.1 Produktionsarealer	10
3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	11
3.1.3 Drift af anlægget	11
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)	12
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)	13
3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)	13
3.4.1 Landskab	13
3.4.2 Kulturarv	14
3.4.3 Materielle goder	15
3.4.4 Afstandskrav	15
3.4.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.	17
3.4.6 Jordarealer og jordbund	17
3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)	18
3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)	23
3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)	25
3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)	27
3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)	27
3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)	28
3.8.3 Støv (B7, E1b)	28
3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)	28
3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)	29
3.8.6 Transporter (B7, E1b)	29
3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)	30
3.9.1 Døde dyr (B8)	30
3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)	30
3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)	31
3.9.4 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)	31
3.10 BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)	32
3.11 Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)	33
3.12 Klima (F4, F5f)	33
3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)	35
3.14 Overvågning (F7)	35
3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)	35
3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)	36

3.17	Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)	36
3.18	Erhvervsmæssig nødvendighed	36
4.	Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)	37
4.1	Ophør af IE-husdyrbruget (C1)	37
4.2	BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)	37
4.2.1	BAT råvarer (C2)	37
4.2.2	Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)	38
4.2.3	Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)	39
4.2.4	Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)	40
5.	Oplysninger om konsulenten (A4)	42
6.	Konklusion	42
7.	Referenceliste	42
8.	Bilag	42
	Bilag 1: Oversigtskort	43

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer udvidelsen af dyreholdet på Enkelundvej 1, 7323 Give.

Husdyrbruget har en § 33 miljøgodkendelse efter Miljøbeskyttelseslovens § 33, som er revurderet i 2021 efter Husdyrbrugloven. Godkendelsen er udnyttet.

Den nuværende produktion er en produktion af konventionelle slagtekyllinger med delslagtning (levering af de største dyr, når de ca. 2 kg, og levering af de resterende kyllinger efter et antal dage mere). Fremadrettet vil der blive indsat færre kyllinger af en langsomt voksende race i alle stalde, og der vil ikke længere blive foretaget delslagtninger. I ansøgningssystemet kaldes kyllingerne for skrabekyllinger (vækstkategori 2). Overordnet set vil kødproduktionen stige med ca. en tredjedel, og dyrevelfærden vil blive betragteligt forbedret.

Der ansøges nu om at etablere 2 nye stalde til velfærds-/skrabekyllinger med tilhørende forrum, fodersiloer, varmevekslere, kørevej mv. I de eksisterende kyllingestalde er det også meningen, at der skal produceres velfærds-/skrabekyllinger, men der ansøges om fleksibel produktion, så der kan være både konventionelle kyllinger, skrabekyllinger og økologiske kyllinger. Dette er for at sikre størst mulig fleksibilitet. Det må forventes, at der kan komme en overgangsperiode, hvor markedet endnu ikke er modent til at aftage alle kyllinger som velfærds-kyllinger. Tilsvarende ansøges produktionsarealet i stalden til får tilladt til flex mellem alle typer kvæg, heste, får og geder i dybstrøelse. På sigt forventes stalden dog nedlagt.

Ansøgningsskemaet tager udgangspunkt i worst case med velfærds-kyllinger i de nye stalde og konventionelle kyllinger i de eksisterende stalde.

Pt. er der ikke konkrete planer om at producere økologisk. Økologisk produktion kræver, at der etableres folde til udegående dyr. Kommunen bør således ikke stille vilkår om, at produktionen skal drives økologisk.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger modtaget fra Simon Syrik, som står inde for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner, specielt ikke for metan og lattergas. Ansøger forventer at udarbejde CO₂-regnskab i forbindelse med en kommende ESG-rapport for husdyrbruget.

2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)

Definitioner mv.

Husdyrbrugloven: Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Husdyrgodkendelse.dk: Et elektronisk ansøgningssystem som miljøgodkendelse af husdyrbrug skal ansøges gennem, som bl.a. beregner udledning og nedfald af ammoniak og lugt.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Ansøgningen er indsendt for at kunne etablere 2 nye stalde til langsomt voksende kyllinger. Den nuværende produktion ligger på ca. 1.165.000 slagtekyllinger. Den maksimale produktion af langsomt voksende kyllinger forventes at blive på op til ca. 1.537.500 stk.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger i Vejle Kommune i et småbakket område. Husdyrbruget ligger uden for landskab med særlige landskabelige udpegninger. Der forventes som frivilligt tiltag etableret enten en række allé-træer eller et et-rækket levende hegn langs den nordligste del af Enkelundvej samt mod nord mod Kollemortenvej, så de nye stalde fremstår mindre synlige.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene overholdes. Lugt-geneafstandene er de afstande, som et husdyrbrug skal holde til nærmeste naboer, der ikke har landbrugs-pligt, samlet bebyggelse samt byzoner og sommerhusområder.

Støj, rystelser og vibrationer fra husdyrbrugets bygninger og faste installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typen af kilderne og afstanden til naboerne.

Pga. placeringen og arten af lyskilder vil naboer ikke kunne blive generet af lys fra husdyrbruget.

Fluer og skadedyr bekæmpes og døde dyr opbevares i containere på køl eller frys ind til afhentning.

Støv vil primært være fra transporter. Transport til og fra husdyrbruget sker via overkørsler til Enkelundvej. Offentlige veje fejles efter kørsel, når der er behov for det.

Samlet set vurderes husdyrbruget i forhold til omgivelserne ikke at ville kunne medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

Al husdyrgødningen er i form af fast gødning og dybstrøelse, og derudover kommer der vaskevand ved rengøring af staldene. Den faste gødning/dybstrøelsen afhentes af et biogasanlæg eller lægges i overdækket markstak ude i marken. Dybstrøelse, afgasset biomasse og vaskevand udbringes på marker som gødning.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Ammoniaknedfald kaldes deposition og beregnes som kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1, kategori 2 og kategori 3 natur overholdes. Kategori 1 og 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvor der er totaldepositionskrav til. Kravene ligger på maksimalt 0,2-0,7 og 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne viser, at der er 0,1 kg kvælstof pr. hektar pr. år til kategori 1 natur og 0,8 kg kvælstof til kategori 2 natur.

Som følge af etableringen af de nye kyllingestalde kommer der ammoniakdeposition fra husdyrbruget til den nærliggende natur. Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er en maksimalt merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne viser, at der kommer maksimalt 0,7 kg kvælstof pr. hektar pr. år til kategori 3 natur og øvrig natur.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget er et IE-brug, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til at minimere miljøbelastninger. Et IE-brug er et husdyrbrug, der er omfattet af EU's direktiv fra 2010 om Industrielle Emissioner. Der er dels faste krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrbrugloven og tilhørende Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, og dels har EU fastsat såkaldte BAT-konklusioner for IE-brug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT for ammoniak.

Der er i ansøgningen redegjort for BAT med hensyn til godt landmandskab, ernæringsmæssig styring, vand, energi, støj, støv, lugt, emissioner fra gødning, forarbejdning af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, ammoniakemission og beregning af N- og P indhold i gødning.

Husdyrbruget har desuden udarbejdet et miljøledelsessystem, et oplæringsmateriale til ansatte samt en plan for kontrol, reparation og vedligehold af husdyrbruget.

BAT for ammoniak overholdes ved staldsystemet alene, hvorfor der ikke er krav om at etablere ammoniakreducerende teknologi. Varmevekslerne vil dog fortsat være i drift, og der forventes også opsat varmevekslere i forbindelse med de 2 nye stalde, hvorfor den faktiske ammoniakemission vil være mindre end beregnet i ansøgningen.

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvad man skal foretages sig i forbindelse med uheld med olie, kemikalier og husdyrgødning/vaskevand eller brand. Beredskabsplanen indeholder relevante kontaktoplysninger samt oversigtskort over husdyrbruget med angivelse af relevante oplag, flugtveje, slukningsmateriel mv.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Den valgte placering af de nye stalde er valgt af hensynet til terrænet omkring husdyrbruget, samt fordi placeringen vurderes at være den mest hensigtsmæssige i forhold til at holde byggeriet samlet.

0-alternativet er, at der ikke etableres nye kyllingestalde på Enkelundvej 1.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget senere ophører helt, vil stalde, beholder til vaskevand, foderanlæg mv. blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Endvidere beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

Hvor det er relevant, efterfølges emnerne af en vurdering af det ansørgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)

Forud for etableringen af de nye stalde vil matr. nr. 1an Enkelund Gde., Thyregod blive købt og lagt ind under ejendommen Enkelundvej 1, idet staldene etableres delvist på dette jordstykke. Der er udarbejdet en foreløbig skitse for de 2 stalde samt et byggefelt for forrummene til staldene. Stalde og byggefelt ses af kortudsnittet i figur 1 samt bilag 1.

Fodersiloer og varmevekslere opstilles i tilknytning til de nye stalde maks. 1 m fra disse, såfremt dette kan godkendes brandmæssigt. Den præcise placering af varmevekslerne og fodersiloerne kan blive en lidt anden end vist, men vil være langs sydsiden af Hus 5 og langs nordsiden af Hus 6.

Beplantningen, der hvor byggefeltet til forrummet er placeret, er fjernet ultimo 2024.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg mv.

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden. Der er angivet størrelse af produktionsarealer i revurderingen, men disse er kun skønnet. Der er opgjort produktionsarealer i de eksisterende stalde ud fra staldtegninger. Produktionsarealerne er uændrede i alle drifter. De nye produktionsarealer er ansøgt ud fra ansøgers oplysninger om ønsket produktionsareal.

Produktionsarealerne fremgår af tabel 1 og 2.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Hus 4	1459	Mekanisk ventilation	6 m	(#737741) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	1418
Hus 3	1459	Mekanisk ventilation	6 m	(#737742) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	1418
Hus 2	1414	Mekanisk ventilation	6 m	(#733672) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	1371
Hus 1	1414	Mekanisk ventilation	6 m	(#733675) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	1371
Stald til får	176	Naturlig ventilation	3 m	(#734707) Får og geder. Dybstrøelse	0	145
Sum						5723

Tabel 1: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i 8 års drift og nudrift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Hus 4	1459	Mekanisk ventilation	6 m	(#733660) Flexgruppe: Alle kyllinger	0	1418
Hus 3	1459	Mekanisk ventilation	6 m	(#733668) Flexgruppe: Alle kyllinger	0	1418
Hus 2	1414	Mekanisk ventilation	6 m	(#733671) Flexgruppe: Alle kyllinger	0	1371
Hus 1	1414	Mekanisk ventilation	6 m	(#733674) Flexgruppe: Alle kyllinger	0	1371
Stald til får	176	Naturlig ventilation	3 m	(#734708) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	145
Hus 5	3252	Mekanisk ventilation	6 m	(#734709) Kyllinger, Skrabekyllinger	0	3250
Hus 6	3252	Mekanisk ventilation	6 m	(#734710) Kyllinger, Skrabekyllinger	0	3250
Sum						12223

Tabel 2: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i ansøgt drift (worst case)

De to stalde kommer til at udgøre en sektion hver. Der forventes indsat dyr forskudt mellem de forskellige stalde. Alderen på skrabekyllingerne forventes at blive på 42-56 dage.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrgødningen fra husdyrbruget er i form af dybstrøelse. Dybstrøelsen udmuges direkte fra staldene og udbringes direkte, køres i markstak som overdækkes, eller læsses i containere, der køres til biogasanlæg med det samme. Da der ikke kommer et fast oplag af dybstrøelse, er der ikke indtegnet et opbevaringslager for fast gødning i ansøgningssskemaet. Der er heller ingen gyllebeholdere på husdyrbruget, kun en opsamlingsbeholder til vaskevand på 550 m³.

Med en forventet maksimal årlig produktion på ca. 1.537.500.000 skrabekyllinger kommer der en gødningsproduktion på op til ca. 2.400 ton dybstrøelse jf. normtal (2024). Desuden skønnes at der kommer ca. 2.200 m³ vaskevand. Vaskevandet udbringes på arealer med afgrøder, herunder græsarealer.

Med opbevaring i markstak eller ved direkte udbringning er der i princippet uendelig opbevaringskapacitet. Husdyrgødningsbekendtgørelsens³ krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet vil således være opfyldt. Pt. afsættes gødningen til Maabjerg Biogas og der leveres ingen afgasset biomasse retur. Fremadrettet forventes dybstrøelsen afsat til Energipark Give. På nuværende tidspunkt udbringes kvæg- eller svinegylle fra andre husdyrbrug på bedriftens marker. Udbringning sker med gyllevogn med slæbeslanger eller nedfælder. Hvis der køres dybstrøelse på markerne, vil det blive kørt ud med 20 ton møgspredere.

Afgasset flydende biomasse som vil blive modtaget retur fra Energipark Give, vil blive kørt til opbevaring i gyllebeholdere på andre ejendomme.

3.1.3 Drift af anlægget

Det er på nuværende tidspunkt en ansat og en praktikant, der står for driften af kyllingeholdet. Efter udvidelsen med 2 nye stalde forventes ansat yderligere 2 medarbejdere. Markdriften sker med udgangspunkt i anden ejendom. Driften af husdyrbruget er beskrevet i de følgende punkter i denne rapport, og derudover kan nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- Der registreres dyr i CHR
- Der føres E-kontrol

³ Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning BEK nr. 2243 af 29/11/2021

- ☐ Der registreres antal dyr bortskaffet til DAKA og dyr sendt til slagtning
- ☐ Inden vask tjekkes at der er plads i beholderen til vaskevand
- ☐ Der er sundhedsrådgivning med dyrlægebesøg efter behov
- ☐ Der føres journal over medicinforbrug
- ☐ Der gennemføres kontrol af elinstallationerne af autoriseret el-installatør hvert 2. år, herunder termofotografering
- ☐ Pulverslukkere tjekkes og/eller udskiftes efter behov (egenkontrol)
- ☐ I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- ☐ Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres i regnskabet
- ☐ Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for bedriften
- ☐ Der udarbejdes sprøjteplan og føres sprøjtejournal for bedriften

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)

Som beskrevet ansøges der om 2 nye kyllingestalde på 3.400 m² produktionsareal. Staldene forventes at blive på ca. 30 m x 115,8 m med en kiphøjde på ca. 8 m og herudover luftindtag på knap en m over tagfladen. Der er ikke taget stilling til fabrikat af fodersiloer, men de forventes at blive op til ca. 12,5 m i højden og skal rumme ca. 24 ton foder og vil blive i tilsvarende materialevalg og farver som de eksisterende fodersiloer, som er ufarvede stålsiloer samt en gullighvid glasfibersilo. De nye siloer vil have indbyggede støvcykloner. Der er endnu ikke taget stilling til, om varmevekslerne bliver fra Rokkedahl eller Munters. Da varmevekslerne ikke benyttes til at leve op til BAT, eller til at reducere ammoniakdepositionen til natur, antages det, at det er uden betydning. Begge type varmevekslere leveres som containerløsninger på maks. 2,5 m x 12 m (brede/længde) og afkast i op til ca. 4,5 m. De eksisterende varmevekslere er i en grågrøn farve og det forventes de nye også at blive. Både de nye fodersiloer og varmevekslere opstilles på støbte betonplatforme.

Der er endnu ikke taget stilling til størrelse og placering af forrum. Forrummene etableres dog i samme materialer og farvevalg som staldene og vil enten blive en forlængelse af staldbygningen mod øst, en mindre bygning på gavlen eller mellem staldene. Uanset hvor forrummene placeres vil de således komme til at syne som en integreret del af bygningssættet.

Staldene og forrum forventes etableret med grå eller andre mørke neutrale farver i sandwichpaneler, grå tage samt hvide porte, døre og vinduer. Forrummet kommer til at rumme kontor- og personalefaciliteter, herunder bad og wc, kølerum, teknikrum, sække- og depotrum og vareindlevering. Wc og bad vil få afløb til en samletank på forventet 5-20 m³. Der er vist en foreløbig placering på oversigtskortet i bilag 1. Tagvand fra staldene forventes afledt til en faskine, der anlægges øst for de nye stalde.

De eksisterende stalde er ca. 6 m høje og fodersiloerne er ca. 10 m høje. Hus 1 og 2 ligger ca. 1 m lavere i landskabet end Hus 3 og 4, og Hus 5 og 6 kommer til at ligge 0,5 m-1 m højere i terrænet (ca. kote 112 DVR90).

De nye stalde vil således få kip og luftindtag i en højde, der er lavere end de eksisterende fodersiloer ved Hus 3 og det vil således være de nye fodersiloer, der vil virke mest synlige på afstand. Pga. siloernes begrænsede størrelse set i forhold til de nye stalde, vil de dog ikke virke markant synlige.

Der forventes opsat varmevekslere i forbindelse med de nye stalde til reduktion af energiforbruget til opvarmning af staldene.

De nye stalde indrettes med afløb, som via rørledning forbindes til beholderen til vaskevand.

Det er muligt, at der senere ansøges om tilladelse til at sætte solceller på både de nye og eksisterende stalde. Der vil blive indsendt særskilt ansøgning til den tid.

Forud for etableringen af staldene mv. vil der blive indsendt byggeansøgning og ansøgning om nedsivnings-tilladelse for overfladevand fra de nye stalde. Såfremt der bliver behov for at flytte jord, vil dette blive anmeldt/ansøgt forud for flytningen.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger driver ikke selv andre husdyrbrug eller deltager i selskaber eller lignende, der driver andre husdyrbrug. Husdyrbruget er således ikke forureningsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgt beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)

3.4.1 Landskab

Husdyrbruget ligger sydøst for Thyregod i Vejle Kommune i et lettere kuperet morænelandskab.

Ifølge kortmaterialet på Plandata⁴ ligger husdyrbruget inden for udpegningen Særlig værdifuldt landbrugsområde, men uden for udpegningerne Bevaringsværdigt landskab, Større sammenhængende landskab, Kulturhistoriske bevaringsværdier Kystnærhedszonen, Værdifulde kulturmiljøer, Værdifulde geologiske bevaringsområder og Kystnærhedszonen.

De højeste bygninger og anlæg på husdyrbruget bliver de nye stalde og fodersiloer, der bliver op til ca. 8-12,5 m høje med luftindtag og rørføringer.

Som beskrevet under punkt 3.2 etableres de nye stalde, fodersiloer og varmevekslere i grå eller andre mørke neutrale farver. De eksisterende stalde er opført i røde mursten, røde og brunlige gavltrekanter i stålplader samt grå tage og har hvide porte. Bygningerne i forbindelse med stuehuset er også opført i røde mursten med grå tage, bortset fra stuehuset, som er med rødt tegltag. Maskinhus og halmlade er opført i fiberce-mentplader og har grå tage.

Der forventes som frivilligt tiltag etableret enten en række allé-træer eller et et-rækket levende hegn langs den nordligste del af Enkelundvej samt mod nord mod Kollemortenvej, så de nye stalde fremstår mindre synlige.

De nye stalde placeres ca. 20 m nord for de eksisterende stalde, så afstandskravet til Enkelundvej 2 kan overholdes.

Vurdering af landskab

Med etablering af det nye staldanlæg med tilhørende fodersiloer og varmevekslere i grå eller andre mørke neutrale farver, maksimale anlægshøjder på op til ca. 12,5 m, vurderes det nye husdyrbrug ikke at kunne påvirke landskabet væsentlig negativt. Både før og efter udvidelsen med nye stalde mv. er husdyrbruget primært synligt på en kortere strækning på Kollemortenvej pga. landskabet samt eksisterende beplantninger og læhegn. De nye stalde mv. vil fremstå som en samlet enhed sammen med de eksisterende bygninger og anlæg. Da der ikke er særlige landskabelige udpegninger i området, antages det, at der som udgangspunkt

⁴ <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

ikke er behov for at stille vilkår om afskærmende beplantning. Som beskrevet ønsker ansøger dog at plante enten allé-træer eller et et-rækket levende hegn for at sløre indsynet til de nye stalde.

Selv om der bliver tale om et større fjerkræbrug, vurderes stalde mv. ikke at fremstå industrilignende.

3.4.2 Kulturarv

Ifølge Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside er der ikke registreret fund af fortidsminder, hvor det nye staldanlæg skal etableres. På kortudsnittet herunder angiver den røde markering en rundhøj/baunehøj fra oldtiden/historisk tid. Den pink cirkel angiver beskyttelseslinjen rundt om højen.

Figur 2: Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til fund og fortidsminder

I forhold til arkitektonisk arv så skal der ikke ske nedrivning af fredede eller bevaringsværdige bygninger, og der ligger ingen fredede bygninger eller bevaringsværdige bygninger med høj bevaringsværdig, som vil have indkig til husdyrbruget, eller som vil skæmmes af husdyrbruget.

Vurdering af kulturarv

Selv om der ikke er registreret fund, hvor de nye stalde placeres, skal der i forbindelse med gravearbejde være fokus på at stoppe udgravningen og tilkalde Vejlemuseerne, hvis der stødes på noget, der kunne være et fortidsminde.

3.4.3 Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget. Som beskrevet i det efterfølgende punkt, overholdes alle afstands-krav, og der vil desuden være minimum 240 meters afstand fra nærmeste stald eller anlæg til nærmeste nabobeboelse, der ikke ejes af ansøger.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i flere sager afgjort, at værditab som følge af godkendelse af husdyrbrug efter nævnets opfattelse ikke er et hensyn, der skal indgå i vurderingen af en ansøgning efter Husdyrbrug-loven.

Vurdering af materielle goder

Med minimum 240 fra nærmeste punkt på stald eller anlæg på husdyrbruget til nærmeste nabobeboelse, samt overholdelse af lugtgeneafstande til nabobeboelser mv. (se punkt 3.7), vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt. Forholdet til kulturarven er beskrevet og vurderet under punkt 3.4.2.

3.4.4 Afstandskrav

Husdyrbruglovens § 6 og § 7 overholdes, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- ☐ eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- ☐ område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- ☐ en nabobeboelse

samt mere end 10 m fra

- ☐ ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- ☐ nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrbruglovens § 6 stk. 1 nr. 4 samt § 8 stk. 1 vist.

Nærmeste vandløb - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Byggefelt forrum	640
Staldbygning	Hus 6	654

Nærmeste registrerede § 3 sø - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Fodersilo 3	547
Staldbygning	Hus 6	549

Nærmeste naboskel - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Byggefelt forrum	226
Staldbygning	Hus 6	241

Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed? - Levnedsmiddelvirksomhed		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Varmeveksler 2	2427
Staldbygning	Hus 6	2396

Nærmeste nabobeboelse - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Byggefelt forrum	91
Staldbygning	Hus 6	97

Nærmeste aktive boring jf. Jupiterdatabasen - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Varmeveksler 1	53
Staldbygning	Hus 3	21

Nærmeste aktive vandværksboring jf. Jupiterdatabasen - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Beholder til vaskevand	1582
Staldbygning	Stald til får	1445

Nærmeste vej - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Varmeveksler 1	72
Staldbygning	Hus 5	25

Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Beholder til vaskevand	156
Staldbygning	Stald til får	13

Tabel 3: Afstande jf. Husdyrbruglovens § 6 stk. 1 nr. 4 og § 8 stk. 1

På kortudsnittet herunder er vist nærmeste vandløb, naboskel, nabobeboelse, ikke almene vandforsyningsboring, offentlige vej og stuehus. Nærmeste sø, levnedsmiddelvirkosomhed og vandværksboring ligger så langt væk, at de nærmeste øvrige punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis der zoomes så langt ud, så alle punkter er med på kortudsnittet

3.4.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Vurdering af afstandskrav og andre beskyttelseslinjer (3.4.4 og 3.4.5)

3.4.6 Jordarealer og jordbund

Der er ikke registreret jordforureninger på husdyrbrugets arealer. Husdyrbruget ligger uden for kortlagte råstofgraveområder (råstofplan 2020). Der er ikke planer om at anvende slagter i forbindelse med byggeriet. Jordbundstypen i området er angivet som grovsandet jord

Vurdering

Da de nye stalde og rørledninger til beholder til vaskevand og sanitært spildevand etableres i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter. Varmevekslerne benyttes ikke til at reducere ammoniakemissionen fra husdyrbruget. Se punkt 3.10 for forklaring.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre fremgår af tabel 4.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	7434,5	0,0	7434,5
Nudrift	4249,5	0,0	4249,5
8 års-drift	4249,5	0,0	4249,5

Tabel 4: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV-arter).

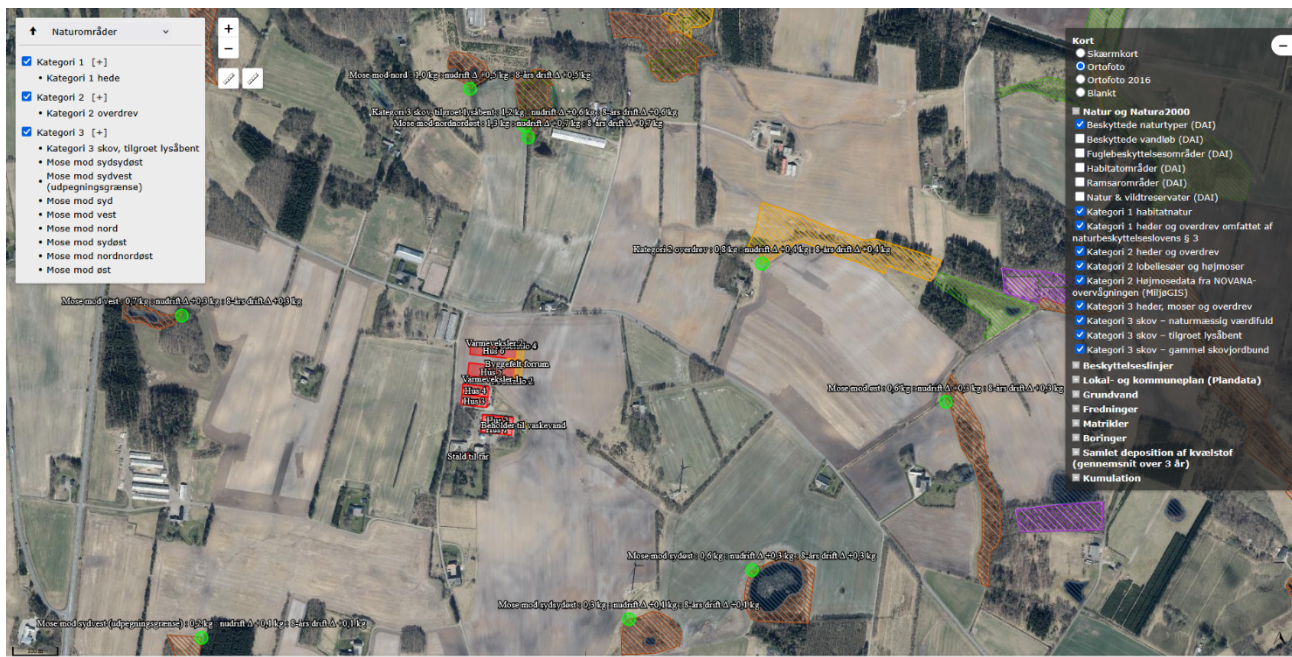
Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 5.

Naturområder i nærheden af husdyrbruget er udpeget og fremgår af figur 4 og 5 og beregningerne af ammoniak til disse områder fremgår af tabel 6.

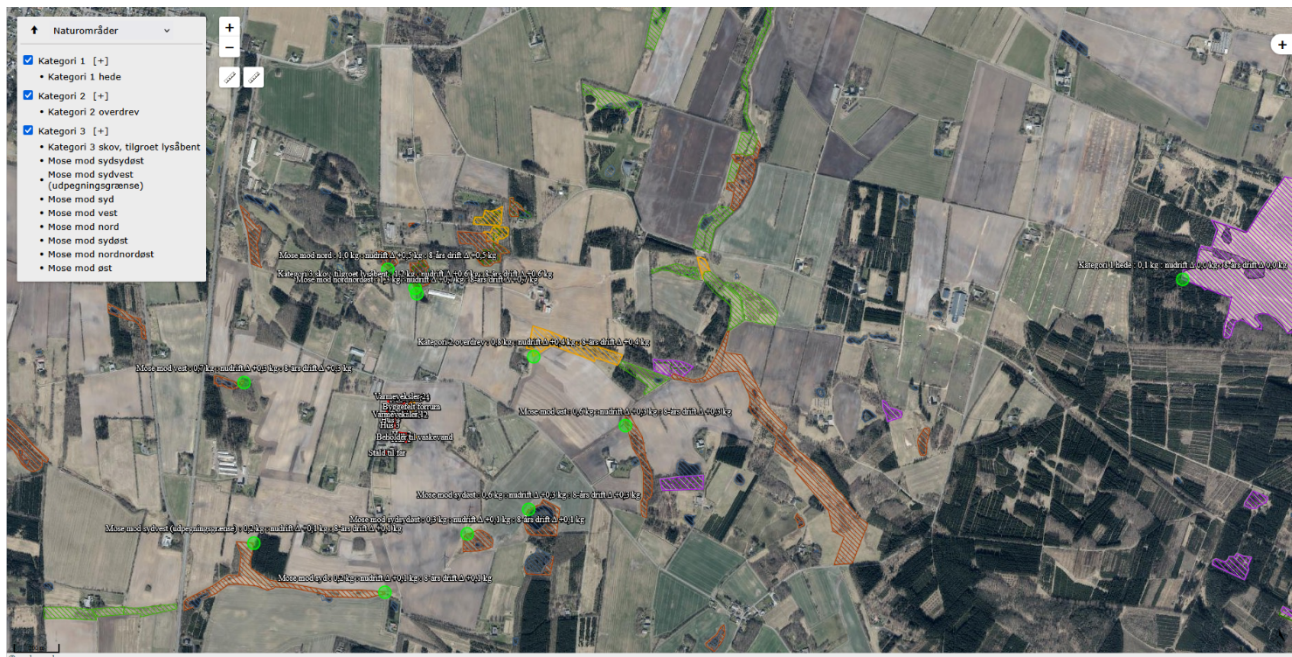
Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL ⁵ (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. totaldeposition (stald og læger) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH ₃ -N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH ₃ -N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH ₃ -N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH ₃ -N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH ₃ -N pr. år indenfor 1.000-2.500 m		

Tabel 5: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak til natur

⁵ Naturbeskyttelsesloven, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 927 af 28/06/2024

Figur 4: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder

Figur 5: Husdyrbrugets placering i forhold til alle udpegede naturområde

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Mose mod øst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,3	0,6
Mose mod nordnordøst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,7	0,7	1,3
Mose mod sydøst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,3	0,6
Mose mod nord	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,5	0,5	1,0
Mose mod vest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,3	0,7
Mose mod syd	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,2
Mose mod sydvest (udpegningsgrænse)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,2
Mose mod sydsydøst	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,3
Kategori 3 skov, tilgroet lysåbent	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,6	0,6	1,2
Kategori 2 overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,4	0,4	0,8
Kategori 1 hede	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1

Tabel 6: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder

Alle punkter er sat i den afstand og retning, der giver den største deposition i naturområderne.

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er et hedeområde i Natura 2000 habitatområdet Store Vandskel, Rørbæk Sø, Tinnet Krat og Holtum Ådal øvre del ca. 3,7 km østnordøst for husdyrbruget.

Totaldepositionen er beregnet til 0,1 kg N/ha/år. Da depositionen er mindre end den laveste grænse på 0,2 kg N/ha/år er der ikke brugt tid på at vurdere, om der er andre husdyrbrug der påvirker heden. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav på 0,2-0,7 kg N/ha/år til kategori 1 natur er således overholdt.

Kategori 2 natur

Det nærmeste kategori 2 naturareal er jf. Husdyrgodkendelse.dk et overdrev ca. 700 m nordøst for husdyrbruget. Totaldepositionen til overdrevet beregnes til 0,8 kg N/ha/år (uden brug af varmevekslerne til ammoniakreduktion). Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år overholdes således.

Kategori 3 natur og § 3 områder

De nærmeste kategori 3 naturområder er en række moser ca. 500-1.100 m fra husdyrbruget samt en udpeget kategori 3 skov der er udpeget i mosen nordnordøst for husdyrbruget.

De nærmeste øvrige registrerede naturtype som søer og enge ligger længere væk end de udpegede moser og overdrevet, og er derfor ikke udpeget. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er maksimalt 1 kg N/ha/år i merdeposition. Beregningerne viser, at den største merdeposition, der kommer fra husdyrbruget er på 0,7 kg N/ha/år.

Der er ikke udspecificeret tålegrænser for alle naturtyper. DCE under Aarhus Universitet har fastsat empirisk baserede tålegrænser for forskellige naturtyper (se tabellen herunder).

Tabel 2. Empirisk baserede tålegrænser (kg N ha⁻¹ år⁻¹) for naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UNECE, 2022

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	6-20 ¹	sure overdrev 6-10, kalkholdige overdrev 10-20, Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation 5-15.
Klit	5-20	grå klit grønsværklit, indlandsklit og fugtige klitlavninger 5-15, klithede 10-15, øvrig klit 10-20
Hede	5-15	Afhænger af kvælstoffjemelse med naturpleje
Fersk eng	15-25 ^{1,2}	
Strandeng	10-20 ^{1,2}	
Mose og kær	5-25	højmoser og nedbrudte højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hede-moser 10-15, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-15	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld 10-20
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland, hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugs-mæssig. Dette vil primært gælde engarealer, og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsætning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 7: Tålegrænser for terrestriske naturtyper⁶.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning og klagenævnets praksis skal der ved vurdering af ammoniakdeposition til natur og tålegrænser benyttes et 3-års gennemsnit for baggrundsbelastningen. Gennemsnittet af baggrundsbelastningen fra ammoniak for 2021-2023 er for det 5,6 km x 5,6 km grid som husdyrbruget ligger i på 13,7 kg N/ha/år jf. kortlaget "Samlet deposition af kvælstof til brug i miljøgodkendelser, 2021-2023" i Danmarks Miljøportal. Endvidere skal husdyrbrugets beregnede totaldeposition lægges sammen med baggrundsbelastningen, når det skal vurderes, om tålegrænser er overskredet.

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Der ligger ingen højmoser eller andre mosetyper med meget lave tålegrænser i nærheden af husdyrbruget, som husdyrbruget bidrager med en væsentlig deposition til.

Med de ansøgte mer- og totaldepositioner vurderes ammoniakdeposition ikke at kunne påvirke de nærliggende naturområder væsentligt negativt, idet merdepositionen til kategori 3 natur og ikke-kategoriseret natur er på mindre end 1,0 kg N/ha/år og totaldepositionsgrænserne for kategori 1 og 2 natur overholdes.

⁶ https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2024/N2024_64.pdf

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)

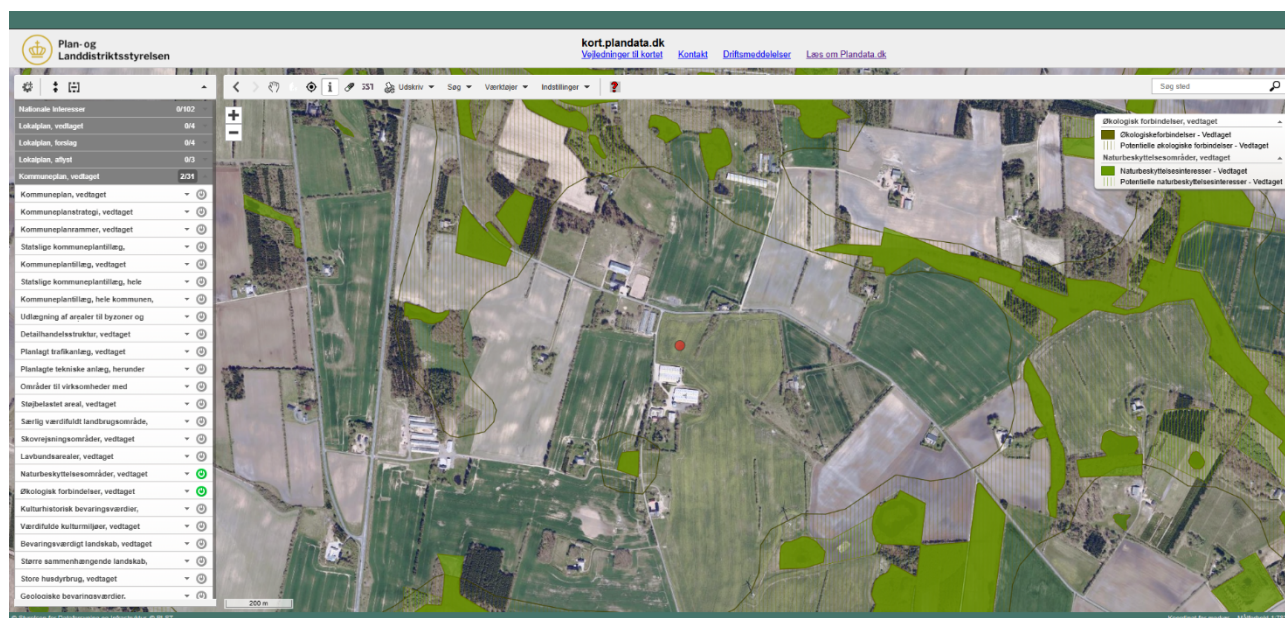
Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dets undergrund.

FN definerer biodiversitet som: *"Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer."* Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående punkt. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Udpegningen af økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser fremgår af nedenstående kortudsnit.

Figur 6: Kort over økologiske forbindelser mv. fra Plandata.dk

Som det fremgår, ligger de nye stalde og anlæg uden for udpegede økologiske eller potentielle økologiske forbindelser og områder med naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle naturbeskyttelsesinteresser (den røde prik viser det cirka centrum for de nye stalde).

Bilag IV-arter mv.

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at artenes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁷ fremgår udbredelsen af forskellige arter i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁸. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Damflagermus	<i>Myotis dasycneme</i>
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Brunflagermus	<i>Nyctalus noctula</i>
Langøret flagermus	<i>Plecotus auritus</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Troldflagermus	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Odder	<i>Lutra lutra</i>
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Løgfrø	<i>Pelobates fuscus</i>
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>
Grøn køllegrønsmed	<i>Ophiogomphus cecilia</i>

Tabel 8: Liste over bilag IV-arter

Ifølge kortene på Danmarks Miljøportal over registrerede bilag IV-arter, er der ikke registreret bilag IV-arter inden for 1.000 m fra husdyrbruget.

Figur 7: Kortudsniit fra Danmarks Miljøportal over arter

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskul og overvintringssteder for flagermus. Der nedrives ingen bygninger eller anlæg, og der fældes ingen træer i forbindelse med projektet.

⁷ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁸ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

Hvis der er oddere i nærheden, må disse forventes at opholde sig i tilknytning til vandløbssystemer, hvor der er fødegrundlag. Der er ca. 1,5 km til nærmeste åbne vandløb.

Markfirben findes typisk på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejskråninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Der er umiddelbart ingen sådanne områder i nærheden af husdyrbruget.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Samlet vurdering

Den generelle vurdering er, at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 beskyttet naturareal. Ammoniak er så vidt vides ikke direkte skadelig for bilag IV-arter eller for andre arter. Den største effekt af ammoniakdepositionen vil være risiko for tilgroning af lysåbne naturarealer.

Da de omkringliggende naturarealers tålegrænser ikke overskrides og der ikke fjernes beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som vurderes at kunne være mulige opholdssteder for bilag IV-arter, vurderes det, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning samt krav til anvendelse af bekæmpelsesmidler overholdes, vurderes der ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften.

3.7 Lugtmission (B6, B4, E1b, E1c)

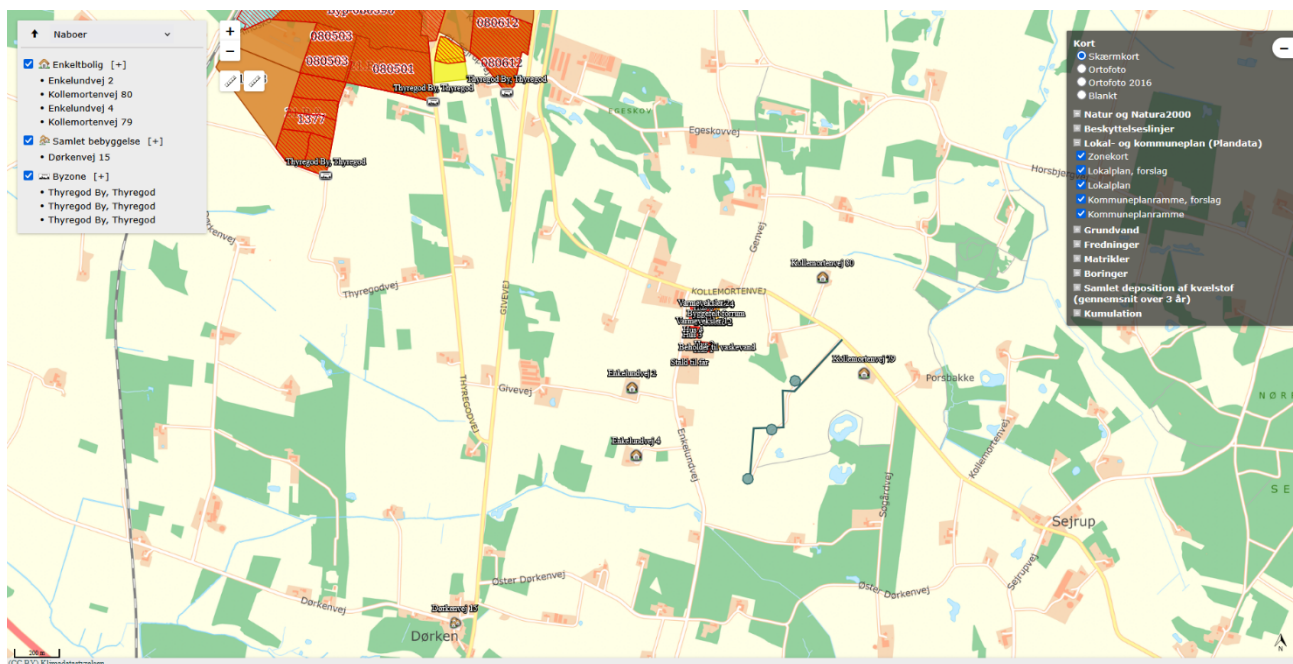
De nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i ansøgningsskemaet i Husdyrgodkendelse.dk og ses i figur 8.

Nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt, der ikke er ejet af ansøger, er Enkelundvej 2 og 4 og Kollemortenvvej 79 og 80. Nærmeste samlede bebyggelse vurderes at udløses af Dørken 15 i Dørken. Der er ingen relevante lokalplanlagte områder i landzonen, der ligger tættere på end Dørken 15, hvorfor der ikke er foretaget udpegninger af sådanne. Som nærmeste byzone er udpeget 3 punkter ved Thyregod i forskellige afstande og retninger.

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til enkeltbeboelse og samlet bebyggelse, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for henholdsvis 100 m fra de udpegede enkeltbeboelser eller 300 m fra den samlede bebyggelse ved Dørken.

Der er indtastet kumulation med et fjerkræhold på Egeskovvej 2, idet centrum for staldene på dette husdyrbrug tilsyneladende ligger mindre end 300 m fra det udpegede byzonepunkt ved Gl. Sejrupvej ved Thyregod.

De beregnede lugtgeneafstande fremgår af tabel 9. Det ses, at alle geneafstandene kan overholdes.

Figur 8: Nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Enkelundvej 2	0	NY	495,7	412,8	413,1	Ja
Enkelundvej 4	0	NY	495,7	396,6	651,4	Ja
Kollemortenvvej 79	0	NY	495,7	495,7	793	Ja
Kollemortenvvej 80	0	NY	495,7	495,7	625,9	Ja
Dørkenvej 15	0	NY	935,7	842,1	1769,9	Ja
Thyregod By, Thyregod	1	NY	1199	1318,9	1420	Ja
Thyregod By, Thyregod	0	NY	1199	1199	1629,6	Ja
Thyregod By, Thyregod	0	NY	1199	1199	1879,5	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone ? i

Konsekvenszone: 971 m

Rød: Bemærk at genafstanden til byzone er længere end konsekvenszonen.

Tabel 9: Beregning af lugtgenafstande til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone

Geneniveauerne for lugt beregnes efter Miljøstyrelsens lugtmodel i odour units (OU_E) og efter FMK-modellen i lugtenheder (LE). Geneniveauerne må maksimalt være 5 OU_E pr. m³ og 1 LE pr. m³ til områder, der ifølge kommuneplanens rammedel er udlagt til eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde, 7 OU_E pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende samt 15 OU_E pr. m³ og 10 LE pr. m³ til enkelt beboelser uden landbrugspligt.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra gyllebeholdere og møddingspladser. Fra gyllebeholdere kan der være lugtafgivelse især i forbindelse med omrøring og pumpning. Der er dog ingen gyllebeholdere i forbindelse med husdyrbruget. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker. Der er generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen for udbringning af gylle op til byzoneområder og lokalplanlagte områder, hvor lokalplanen udlægger området til boligformål. Dette betyder, at der ikke må udbringes husdyrgødning inden for 200 m fra disse områder på lørdage, søndage og helligdage.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Vurdering

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Lugt fra fx gyllebeholdere og udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne i Husdyrgodkendelse.dk.

Som det fremgår af beregningerne, overholdes alle geneafstande.

Det vurderes, at en afstand på ca. 240 m fra nærmeste stald til nærmeste nabobeboelse, der ikke er ejet af ansøger, er tilstrækkeligt til at undgå væsentlige lugtgener.

3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transport.

Der forekommer ingen stråling fra husdyrbrug. Der vil være emission af varme fra dyrene og gødningen. Det er dog ikke fundet nødvendigt at kvantificere varmeemissionen.

3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

Der forventes følgende støjklender i forbindelse med husdyrbruget: ventilation, foderindblæsning i siloer, indblæsning af strøelse i staldene, udmugning af stalde, fodringsanlæg, diverse pumper samt transport af dyr, foder og gødning mv. Alle stationære pumper er støjsvage elektriske pumper. Se kort over støjklender mv. herunder.

I forhold til naboer vil det primært være ventilation, indblæsning af foder samt transport, der periodisk vil kunne registreres. Der er og bliver valgt så støjsvage ventilationstyper som muligt, og foderindblæsningen sker over en begrænset periode. De nye ventilationsafkast forventes placeret på gavlene samt i forbindelse med varmevekslerne. De fleste af støjklenderne fremgår af bilag 1.

Transporter forbi naboer vil kunne høres, men adskiller sig ikke fra anden vejtransport.

Vurdering

På grund af husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste nabobeboelser, samt at langt de fleste aktiviteter sker inde i isolerede bygninger, vurderes støj, herunder lavfrekvent støj, at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, samt at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

Vurdering af støj i forhold til transporter er beskrevet under punkt 3.8.6.

3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Kilder kan fx være ventilationsanlæg herunder varmevekslere, foderanlæg og diverse maskiner.

Vurdering

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes, andet end hvis man opholder sig klos op ad anlæggene. De eneste rystelser, der eventuelt vil kunne opleves af omgivelserne, vil være, hvis beboelser ligger meget tæt på overkørsler, hvor der foregår trafik af gyllevogne, transporter af foder og dyr mv. Overkørslerne til Enkelundvej ligger/kommer til at ligge mindst 175 m fra nabobeboelser.

Med afstanden til naboer fra stationære og mobile kilder på husdyrbruget, vurderes det, at rystelser og vibrationer fra selve husdyrbruget ikke vil kunne medføre væsentlige gener for omgivelserne.

3.8.3 Støv (B7, E1b)

Kørearealerne ved de nye stalde forventes at blive asfaltbelagt og der kommer betonplatforme i forbindelse med begge endegavle. Støv opstår primært ved transport på husdyrbrugets kørearealer samt i forbindelse med markdriften i meget tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der fejles asfalterede veje efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det.

Støv fra håndtering af foder er meget begrænset. Foder blæses ind i fodersiloer og snegles ind i staldene via rørsystem. De eksisterende fodersiloerne har støvcykloner, og det får de nye også.

Strøelsen til kyllingerne er forbehandlet ved varmebehandling i overensstemmelse med Salmonellahandlingsplanen. Strøelsen består af spåner, som støver begrænset. I varme perioder sker der højtrykskøling af kyllingerne, hvilket vil medvirke til at binde eventuelt støv i staldene. Strøelsen blæses ind i staldene forud for indsættelse af et nyt hold kyllinger.

Vurdering

Det vurderes, at afstanden til nabobeboelser er og bliver så stor, at der ikke vil kunne forekomme væsentlige støvgener fra kørslen på eksisterende eller nye kørearealer.

Det vurderes endvidere, at der ikke kommer væsentligt støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder blæses direkte ind i fodersiloer med støvcykloner og ledes ud i staldene gennem lukkede rørsystemer.

3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)

Der forventes opsat lamper på de nye staldes endegavle samt ved forrummenes indgange. Placering af udendørs belysning fremgår af bilag 1. Belysningen i forbindelse med de nye stalde kan blive placeret marginalt anderledes. Belysningen bliver som pyntebelysning/dørlamper ved indgangsdøre samt lamper over porte med nedadrettet belysning, så det kun er området foran portene, der oplyses.

Den nuværende belysning tændes og slukkes manuelt. Den nye belysning forventes at blive sensor- og timerstyret.

I staldene overholdes kravene til intensitet og lysprogram i forhold til dyrevelfærdskrav (pt Bekendtgørelse om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion til produktion af slagtekyllinger samt om uddannelse ved hold af slagtekyllinger).

Der kan ikke ske lyspåvirkning af omgivelserne fra belysning inde i staldene, idet der ikke er eller kommer vinduer eller lysplader i tagene. De udvendige belysninger oplyser kun nærområdet. Som beskrevet under 3.4.1 forventes indsynet til husdyrbruget blive afskærmet af allé-træer eller et et-rækket hegn.

Ud over lyspåvirkning fra udvendig belysning på gavlene er der lyspåvirkning fra køretøjer. Lastbiler og eventuelt traktorer med lys holder kortvarigt ved stalde, fodersiloer og øvrige driftsbygninger i forbindelse med af- og pålæsning.

Vurdering

Hverken lysudslip via vinduer eller udvendig belysning vurderes at kunne genere naboer eller vejtrafik, dels pga. kildernes lysstyrke og placering, eventuel kommende beplantning samt afstanden til nærmeste naboer og veje. Lyspåvirkningerne vurderes ligeledes ikke at kunne påvirke landskabsopfattelsen væsentligt negativt.

3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)

Skadedyr og fluer bekæmpes efter gældende regler. Opbevaring af foder sker i lukkede fodersiloer og der fejtes op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.).

Ved kyllingehold er der ikke behov for fluebekæmpelse, idet kyllingerne spiser eventuelle fluer. Såfremt der alligevel opstår fluegener, vil fluer blive bekæmpet med et godkendt middel. Rottebekæmpelse sker via en privat ordning (pt. Nomus). Der er pt. opsat ca. 50 klapfælder og der udlægges rottegift i kasser, hvis der konstateres tegn på rotteaktivitet. Antallet af klapfælder vil blive øget efter etableringen af de nye stalde.

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse er der begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter (B7, E1b)

Transporter sker ad overkørsler til Enkelundvej (se bilag 1).

Så vidt muligt vil tunge transporter ske på hverdage og i dagtimerne, idet varer bestilles til levering i denne periode, dog kan der også leveres foder på lørdage. Ansøger er dog ikke herre over, hvornår Daka afhenter døde dyr og slagteriet henter kyllinger. Når der udbringes husdyrgødning på markerne, køres der så vidt muligt over så få dage som muligt, for at holde eventuelle gener begrænset til så kort en periode som muligt.

Tunge transporter (ind og ud tælles som en transport)	Nudrift Antal/år	Ansøgt drift Antal/år
Indkørsel af foder (lastbil, kapacitet ca. 36 ton)	ca. 112	ca. 170
Tilkørsel af kyllinger (lastbil, kapacitet op til ca. 120.000 stk.)	ca. 17	ca. 34*
Afhentning af kyllinger (lastbil, kapacitet op til ca. 6-7.000 stk.)	ca. 175	ca. 230
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 16	ca. 16
Tilkørsel af strøelse	ca. 9	ca. 18*
Afhentning af fjerkrægødning (lastbil, kapacitet ca. 35 ton)	ca. 46	ca. 69

Afhentning af vaskevand (traktor og gyllevogn, kapacitet til 25 ton)	ca. 4	ca. 4
Afhentning af sanitært spildevand (slamsuger)	0	ca. 2
Transport af affald (affaldsfirma, lastbil)	ca. 52	ca. 52
Maksimalt i alt	ca. 431	ca. 595

Tabel 10: Skønnede antal transporter

* Antallet af nogle af transporterne afhænger af, om der indsættes kyllinger på samme tidspunkt i alle stalde eller forskudt.

Der er ikke beregnet på transporter af afgasset biomasse fra biogasanlæg til mark, idet det ikke køres til opbevaring på Enkelundvej 1. Tilsvarende er der ikke beregnet antal af udkørsler med møgspreader, da det sker fra markstak, der placeres forskellige steder fra år til år, og markstakken aldrig lægges i forbindelse med stalene eller de øvrige bygninger. Ud over de skønnede tunge transporter, er der transporter i personbiler i forbindelse med tilsyn af dyrene, dyrlægebesøg mv.

Vurdering

Antallet af tunge transporter ændres fra ca. 431 til ca. 595 stk. pr. år. Stigningen er forholdsmæssig begrænset i forhold til den bygningsmæssige udvidelse, hvilket skyldes overgangen til den ændrede produktionsform med langsomt voksende kyllinger.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne (regulering af akseltryk, hastighedsbegrænsninger mv.). I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel.

Samlet set vurderes transporter til og fra husdyrbruget ikke at kunne medføre væsentlige gener for naboer, idet der ikke ligger nabobeboelse direkte ud for husdyrbrugets eksisterende eller nye overkørsler, og opbremsninger således ikke sker direkte ud for beboelser.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)

3.9.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr opbevares på køl eller frys i maskinhuset, og køres op til udkørslen ved Kollemortenvej 85-87 ud til Enkelundvej i lukkede plastcontainere umiddelbart forud for afhentning.

Daka afhenter efter behov. Dyr til afhentning tilmeldes via app på mobiltelefon. Daka genanvender de døde dyr som råvarer i biodiesel og kød- og benmelsproduktion.

Vurdering

Pga. opsamlingspladsens placering vurderes ingen naboer at være væsentligt generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr. Opbevaringen af døde dyr vurderes derfor at være forsvarlig.

3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Da der er tale om et IE-brug, skal affaldshåndteringen leve op til affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, hvilket betyder, at affald skal behandles efter følgende hierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.

4) Anden nyttiggørelse.

5) Bortskaffelse.

Der vil være fokus på at producere så lidt affald som muligt. Der vil ikke blive anvendt mere foder, end der er behov for, husdyrgødning anvendes til gødskning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun ikke genanvendelige restfraktioner ender i container med brændbart affald.

De eneste normale affaldsfraktioner fra husdyrbruget er lysstofrør, LED-rør, pap- og plastaffald og brændbart affald. Der er opstillet container til brændbart affald. Øvrige affaldsfraktioner samles og køres til genbrugsplads. I forbindelse med kyllingehold er der normalt aldrig være affald i form af kanyler eller spraydåser. Eventuelle medicinrester tager dyrlæge med retur. Der er køleskab til medicin i forrummet til Hus 1 og 2.

Glas, drikke- og fødevarekartoner, mad- og tekstilaffald kommes direkte i dagrenovationens affaldscontainere og indsamles via kommunens indsamlingsordning.

Alle maskiner serviceres på eksternt værksted og markdriften sker med udgangspunkt i en anden ejendom. Der er derfor intet affald i form af spildolie, olie- og brændstoffiltre eller blyakkumulatorer. Paller returneres. Hvis der kommer engangspaller, køres de ti genbrugsplads. Den benyttede genbrugsplads er Give Genbrugsplads.

I forbindelse med byggeriet af de nye stalde forventes meget begrænsede affaldsfraktioner, idet der primært bygges i præfabrikerede materialer. Byggeaffald forventes taget med retur af byggefirmaet.

Der sker ikke genvinding af affald på husdyrbruget.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet og at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Vejle Kommunes affaldsregulativ. Det vurderes desuden, at affald fra husdyrbruget ikke har en væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af jordarealer og jordbund, samt at der ikke opstår gener i forbindelse med bortskaffelse af affald, når affaldet håndteres som beskrevet.

3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Staldene rengøres efter hvert hold kyllinger. Vask sker med højtryksrensere med vand og sæbe samt efterfølgende desinficering (glutaraldehyd eller lignende).

Vaske- og desinfektionsmidler opbevares i forrum. Det maksimale oplag er på op til 120 l. På husdyrbruget er der opsat en 1.200 l olietank ved forrummet til Hus 3 og Hus 4, hvor oliefyret, der benyttes til suppleringsvarme i meget kolde perioder, er opstillet.

Der er ingen anden olie- eller kemikalieopbevaring på husdyrbruget.

3.9.4 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)

De eksisterende og forventede nye afløbsforhold for husdyrbruget fremgår af bilag 1.

De eksisterende stalde afleder så vidt vides tagvand til drænsystem og videre Odderbæk øst for husdyrbruget. Fra de nye stalde ønskes tagvand afledt til faskine hvorfra det nedsives. Overfladevand indeholder minimale mængder af støv og jordpartikler samt meget begrænsede mængder af deponeret ammoniak.

Der er enkelte afløbsriste på husdyrbruget, der afleder til drænsystem. Ristene er angivet på bilag 1. En del af de eksisterende kørearealer ønskes asfalteret. Dette er også angivet på bilag 1.

I forbindelse med det nye forrum etableres en samletank til sanitært spildevand, der vil blive tømt efter behov. Vandet vil blive afhentet af slamsuger og kørt til et rensningsanlæg.

Der vil ikke ske forurenende aktiviteter på kørearealerne hvor der er afløbsriste der afleder til dræn. Der laves dog en afspærringsmulighed i en brønd, så afløbet kan spærres af, hvis der mod forventning sker uheld eller andet, som medfører risiko for afløb af forurenende stoffer fra kørearealerne.

De eksisterende stalde har afløb til beholder til vaskevand. De nye stalde vil blive indrettet tilsvarende med afløb til den samme beholder.

Drænet hvor tagvand mv. ledes til er forbundet til Odderbæk. Odderbæk er målsat i vandområdeplanen 2021-2027⁹. Målsætningen er en samlet god økologisk og kemisk tilstand. Basisanalysens tilstandsvurdering viser, at målsætningen ikke er opfyldt for økologisk tilstand, mens kemisk tilstand er ukendt. Der er høj økologisk tilstand for smådyr men dårlig tilstand for fisk.

Vurdering

Da der udelukkende sker udledning af overfladevand der indeholder minimale mængder af støv og jordpartikler samt meget begrænsede mængder af deponeret ammoniak, vurderes det ansøgte ikke at kunne påvirke tilstanden af Odderbæk negativt.

3.10 BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)

BAT-kravet, som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og lagre, beregnes i Husdyrgodkendelse.dk.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes uden brug af virkemidler. Som beskrevet er der etableret varmevekslere i forbindelse med de eksisterende stalde, og der forventes også etableret varmevekslere i forbindelse med de nye stalde.

Vejle Kommune har bekræftet, at der ikke hidtil er stillet vilkår om, at de eksisterende varmevekslere skal benyttes til at reducere ammoniakemissionen fra husdyrbruget, og at disse således kan benyttes frivilligt. Nye produktionsarealer til skrabekyllinger kan etableres uden brug af ammoniakreducerende teknologi. Der er endnu ikke taget stilling til, om de nye varmevekslere skal være Rokkedahl's ACU Clima+ 200 eller Munters Heat-X Rotate varmevekslere eller en helt tredje type. På nuværende tidspunkt er det kun Rokkedahl's ACU Clima+ 200, der ifølge Teknologilisten er godkendt til skrabeslagtekyllingeproduktion.

BAT-beregningen fra Husdyrgodkendelse.dk er indsat i den efterfølgende tabel.

⁹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3basis2019>

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	7435	0	7435
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	7435	0	7435
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 11: Samlet BAT-beregning

Vurdering

Da BAT-kravet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

3.11 Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)

Der ingen forslag til vilkår om egenkontrol.

Det forslås dog, at der stilles vilkår om, at godkendelsen først kan udnyttes, når den matrikulære sammenlægning med matr. nr. 1an Enkelund Gde., Thyregod er gennemført.

3.12 Klima (F4, F5f)

Husdyrbrug med kyllinger bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder, der bidrager til metanudskillelsen, og husdyrgødningen der bidrager til lattergas- og metan udskillelsen, mens CO₂-udledningen primært stammer fra fx strøm- og dieselforbrug.

Da en del af husdyrgødningen køres til biogasanlæg til afgangning, udleder husdyrbruget færre klimagasser end et tilsvarende husdyrbrug, der ikke leverer husdyrgødning til afgangning i biogasanlæg¹⁰.

Som det beskrives under punkt 4.2.2 er husdyrbruget indrettet med delvis lavenergibelysning, -ventilatorer samt -cirkulationspumper og der er planer om at etablere solcelleanlæg på stalddage. Varmevekslerne benyttes til at nedsætte energiforbruget til fx opvarmning.

Som beskrevet vil der blive udarbejdet CO₂-regnskab i forbindelse kommende ESG-rapport.

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster eller grundvandsstigninger, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget. Over de en 8 års periode fra 2012-2019 har nedbøren i Vejle Kommune varieret med et gennemsnit på 914,5 mm om året¹¹. Da husdyrbruget ligger ca. 110 m over havoverfladen, vil stigende havvandstigninger ikke kunne påvirke husdyrbruget i dets forventede levetid.

Nedenfor fremgår husdyrbrugets sårbarhed i forhold til nedbør, vandstandsstigning fra vandløb, grundvandsstigning samt havvandsstigning.

Nedbør

Af figur 9 herunder fremgår det, at arealet, hvor de nye stalde etableres, ikke forventes at kunne blive påvirket ved værst tænkelig nedbørsmængde.

¹⁰ <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsoegsbiogasanlaeg/biogas-mke>

¹¹ <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>

Figur 9: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.klimatilpasning.dk

Grundvand

Af figur 10 fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen om vinteren ligger lavt med en højde på ca. 4-10 meter under terræn. Det er en meget begrænset del af de nye stalde, der kommer til at ligge under terræn, da de laveste dele af anlægget bliver rørledninger til beholderen til vaskevand og sanitært spildevand samt selve samletanken til sanitært spildevand. Der forventes derfor intet problem med grundvand.

Figur 10: Grundvandshøjde omkring husdyrbruget om vinteren. Kilde: kamp.klimatilpasning.dk

Vandløb og hav

Husdyrbruget ligger uden for område med risiko for oversvømmelse fra vandløb og hav.

Vurdering

Pga. husdyrbrugets beliggenhed ca. 110 m over havets overflade og ca. 1,5 km fra åbent vandløb, vurderes husdyrbruget ikke at kunne opleve negative konsekvenser pga. klimaændringer i de kommende mange år.

Ved indretning med varmevekslere, lavenergibelysning, -ventilatorer og -cirkulationspumper mv. samt eventuelt etablering af solcelleanlæg vurderes husdyrbrugets CO₂-udledning at blive begrænset til et rimeligt niveau.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.5-3.16. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i forrum Beredskabsplanen opdateres årligt.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der vil kunne give anledning til en akut forurening, er uheld ved udbringning af gødning samt evt. uheld med fx olie, kemikalier. Der benyttes ikke flydende handelsgødning på husdyrbruget. Stalde og beholdere til vaskevand og sanitært spildevand er og bliver etableret med tætte og stabile bunde og sider.

I beredskabsplanen er der instrukser for, hvad der skal ske i tilfælde med uheld med flydende husdyrgødning samt olie- eller kemikalier.

Vurdering

Med den beskrevne indretning af husdyrbruget og løbende opdatering af beredskabsplanen, vurderes det, at risikoen for væsentlig forurening i forbindelse med uheld er meget begrænset.

Med hensyn til øvrige forhold på husdyrbruget vurderes disse ikke at være til fare for menneskers sundhed, kulturarven eller miljøet.

3.14 Overvågning (F7)

Der forslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Vejle Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Fjerkræ kan smittes med fugleinfluenza. I Danmark er der hidtil ikke konstateret smitte med fugleinfluenza fra fugle til mennesker¹².

¹² <https://www.ssi.dk/sygdomme-beredskab-og-forskning/sygdomsleksikon/a/aviaer-influenza>

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke vil kunne påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)

Der er ca. 112 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse.

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparametre og gener som beskrevet i kapitel 3, er det nærmeste større husdyrbrug et fjerkræhold på Egeskovvej 2 ca. 1,2 km nordvest for husdyrbruget.

Der er redegjort for produktionsmæssig sammenhæng under punkt 3.3.

Vurdering

Med ca. 112 km til den dansk-tyske grænse kan der ikke forekomme grænseoverskridende effekter.

Pga. afstanden fra husdyrbruget på Enkelundvej 1 til andre husdyrbrug vurderes det, at der ikke vil kunne opstå kumulation i forhold til lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr eller transporter.

Det vurderes endvidere, at der ikke kan være andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke etablerede udvidelser af husdyrbrug eller nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

Der har været drøftet alternativ placering af de 2 nye kyllingestalde. En placering øst eller syd for de eksisterende stalde er uhensigtsmæssigt i forhold til terrænet, eftersom dette ville kræve flytning af større mængder jord, idet terrænet på den øvrige del af matriklen er mindre fladt.

0-alternativet er, at de nye stalde på Enkelundvej 1 ikke etableres.

Vurdering

Det vurderes, at ovenstående vurdering i forhold til alternativer og 0-alternativ er tilstrækkelig til at leve op til lovgivningens krav til en sådan vurdering. Det vurderes endvidere at det samlede anlæg fortsat vil opfattes som en samlet enhed.

3.18 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs-ejendom. Enkelundvej 1 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i deres vejledning, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. Selv hvis kommunen skulle vurdere, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri, betyder det ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes. Eventuelt skal kommunen fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis det vurderes, at der er tale om byggeri af industrilignende karakter.

Ønsket om at etablere 2 nye stalde til skrabekyllinger skyldes, at der mangler velfærdskyllinger på markedet. Endvidere ønsker ansøger at udvikle sin bedrift samt bidrage til at skabe nye arbejdspladser.

Vurdering

Det vurderes, at byggeriet ikke vil fremstå industrilignende, selv om de nye stalde bliver større end de eksisterende kyllingestalde på husdyrbruget. De nye stalde og fodersiloer, der godkendes i forbindelse med denne ansøgning, er nødvendige for at kunne producere velfærdskyllingerne samt for at sikre optimal opbevaring, kvalitet og kapacitet for foder til dyrene. De nye stalde og fodersiloer vurderes derfor at være erhvervsmæssigt nødvendige.

4. Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)

Husdyrbruget er et IE-brug med mere end 40.000 stipladser til slagtekyllinger. Ansøger har overtaget husdyrbruget pr. 1/1-2024 og skal derfor foretage første IE-indberetning for kalenderåret 2024 senest med udgangen af 2025.

4.1 Ophør af IE-husdyrbruget (C1)

Hvis ansøger senere ophører med husdyrproduktion på Enkelundvej 1, er det enten fordi staldanlægget sælges, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald bortskaffes iht. kommunens affaldsregulativ.

4.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)

4.2.1 BAT råvarer (C2)

Med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Ansøger vil bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt.

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal IE-husdyrbrug for at reducere kvælstofudskillelsen enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til forordningen om fodertilsætningsstoffer¹³. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med et lavt indhold af råprotein. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

For at reducere fosforudskillelsen skal der anvendes enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles

¹³ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer

(f.eks. fytase) og er tilladt forordningen om fodertilsætningsstoffer, eller letfordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

Der tørfodres med 4 tørfoderblandinger. Blandingerne tilpasses dyrenes behov i de forskellige udviklingsstadier og sammensættes med en god aminosyrebalance med et reduceret indhold af råprotein. Alle blandinger er indkøbte færdigblandinger. Ved at anvende fasefodring er der mulighed for en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer, hvorved mængden af uudnyttede næringsstoffer mindskes. På baggrund af dette sikres det, at mængden af ammoniak og udskilt kvælstof og fosfor i gødning og urin holdes på så lavt et niveau som muligt, uden at det går ud over dyrenes tilvækst. Foderet tilsættes endvidere fytase.

Foderforbruget til maks. 1.537.500 skrabekyllinger til ca. 42-56 dage anslås til ca. 5.840 ton foder (normtal 2024).

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 4.2.3.

Vurdering

Med fasefodring med blandinger med en god aminosyrebalance med et reduceret indhold af råprotein samt tilsætning af fytase vurderes husdyrbruget at leve op til BAT for fodring.

4.2.2 Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)

Der anvendes el til ventilation, belysning, foderanlæg, varmevekslere og øvrige elektriske maskiner.

Opvarmning af stalde sker primært med genvundet varme fra varmevekslerne, idet varmen fra afgangsluften benyttes til at opvarme frisk udeluft i forbindelse med ventilationen. Herudover suppleres med varme fra halmfyret, når der er behov. Halmfyret opvarmer desuden de øvrige bygninger. I forbindelse med Hus 3 og Hus 4 er der desuden opstillet et oliefyr, der benyttes i meget kolde perioder samt som nødopvarmning. Staldene er og bliver isolerede.

Hvis der etableres solceller på staldtagene, vil husdyrbruget kunne producere elektricitet og dermed reducere forbruget af indkøbt el.

Der er udskiftet til LED-belysning i Hus 1 og Hus 2, og belysningen i Hus 3 og Hus 4 forventes at blive udskiftet til LED-belysning i løbet af de næste par år. Belysningen i de nye stalde etableres med LED-rør eller anden lavenergibelysning.

Der er og kommer temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlæggene i staldene. Der foretages jævnligt inspektion, og ventilatorer bliver rengjort rutinemæssigt. Rengøring af ventilationsanlæggene reducerer modstanden, og mindsker dermed elforbruget.

Det nuværende ventilationssystem i de eksisterende kyllingehuse er undertryksventilation med ventilationsanlæg med frekvensregulerede motorer, hvor der kun sker indtag af luft gennem luftindtag over tag, mens luften suges ud gennem gavlventilatorer og afkast i forbindelse med varmevekslere.

Det er ikke besluttet, hvilket ventilationssystem, der vil blive valgt til de nye stalde. Der vil dog blive valgt et system med lavenergiventilatorer og energibesparende styring, og der vil endvidere komme varmevekslere i forbindelse med staldene.

Lyset i staldene er tændt, så dyrene har lys i overensstemmelse med dyrevelfærdskravene. Lyset er og bliver automatisk styret.

Husdyrbrugets forventede energiforbrug fremgår af nedenstående tabel.

Type	Forbrug i nudrift	Skønnet forbrug i ansøgt drift
EI	ca. 220.000 kWh	ca. 350.000 kWh*
Fyringsolie	ca. 10.000 l	ca. 10.000 l
Halm	ca. 600 ton	ca. 600 ton

Tabel 12: Energiforbrug

* Hvor meget der skal købes, afhænger af om der etableres solcelleanlæg.

Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elseskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Med isolerede stalde, delvis lavenergiventilation og delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation, vurderes det, at der samlet set anvendes BAT i forhold til energi (BAT-konklusion 1.6).

4.2.3 Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)

Husdyrbruget ligger inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og nitratfølsomme indvindingsområder, men uden for indvindingsoplande og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder. Området er omfattet af Indsatsplan for Giveområdet 2014.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, højtryksskøling af dyr, vask af stalde med højtryksrensere samt sanitære forhold. Husdyrbruget forsynes med vand fra egen vandboring.

Der er og kommer drikkevandssystem i form af drikkenipler til kyllingerne. Der sker daglig inspektion af drikkevandssystemet for lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.

Type	Forbrug i nudrift	Skønnet forbrug i ansøgt drift
Drikkevand, vaskevand mv. i stalde	ca. 6.000 m³	ca. 8.250 m³
Forbrug i stuehus	ca. 180 m³	ca. 180 m³

Tabel 13: Skønnet vandforbrug

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om maksimalt vandforbrug.

Der er og bliver etableret vandalarm i forbindelse med staldene. En vandalarm fungerer på den måde, at der går en alarm, hvis der bruges mere vand end en forudbestemt mængde, som alarmen er indstillet til.

Da staldene, rørledninger og beholdere til vaskevand er og bliver etableret tætte, er der ikke risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

Vurdering

Samlet set vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er eller bliver højere end nødvendigt for kyllinge-produktionen.

I forhold til BAT-konklusionen (1.4) vurderes det, at der anvendes BAT i forhold til effektiv vandudnyttelse, når der sker daglig overvågning af drikkevandssystemerne i staldene og øjeblikkelig igangsætning af reparation ved lækage, der anvendes højtryksrensere ved vask samt der er og kommer vandbesparende drikkevandssystem (drikkenipler).

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at husdyrbruget ikke vil få væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af grundvand eller overfladevand.

4.2.4 Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)

Da husdyrbruget har mere end 40.000 stipladser til slagtekyllinger, er husdyrbruget omfattet af BAT-konklusionen for intensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin. BAT-konklusionen er delvis implementeret i dansk lovgivning i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Herunder er en kort redegørelse for husdyrbrugets anvendelse af BAT i forhold til BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin. Tallene i parenteserne herefter henviser til BAT-konklusionerne.

Den generelle danske miljølovgivning, som gælder for alle husdyrbrug, og beskyttelsesniveauerne som skal overholdes i forbindelse med en godkendelse efter Husdyrbrugloven, sikrer, at der leves op til BAT. IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem (1.1) samt en beredskabsplan (1.2). Dokumentationen for miljøledelsessystemet skal årligt fremsendes til kommunen, medmindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Godt landmandskab (1.2) sikres bl.a. gennem en ajourført beredskabsplan og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg. Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og husdyrgødning, brand mv. er beskrevet. Beredskabsplanen gennemgås årligt og opdateres, når der sker ændringer. IE-husdyrbrug skal årligt fremsende dokumentation for gennemførte kontroller til kommunen, medmindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

IE-husdyrbrug har udarbejdet oplæringsmateriale, som sikrer oplæring af personale i relevant miljølovgivning, planlægning af aktiviteter, beredskabsplanlægning- og styring, reparation og vedligeholdelse af udstyr. Endvidere har IE-husdyrbrug en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget. Planen indeholder krav til regelmæssig kontrol af nedenstående anlæg (såfremt de enkelte anlæg findes på husdyrbruget):

- ☐ gyllebeholder (minimum årlig kontrol for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder)
- ☐ gyllepumper, -miksere, -separatorer og spredere
- ☐ forsyningssystemer til vand og foder
- ☐ varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimering og optimeret styring heraf
- ☐ siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør)
- ☐ luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner) (ikke aktuelt)
- ☐ udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen
- ☐ maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dysse, som begge skal være i god stand

Hvis kontrol afdækker behov for reparation eller anden vedligeholdelse, vil dette blive iværksat med det samme.

Ernæringsmæssig styring (1.3) sker gennem fodring med blandinger, der sammensættes med en god aminosyrebalance med et reduceret indhold af råprotein samt tilsætning af fytase. Fodring er beskrevet nærmere i punkt 4.21.

Det antages, at Miljøstyrelsen gennem fastsættelsen af BAT for ammoniakemission og udbringningsreglerne om N- og P-lofter har forholdt sig til de angivne kvælstof- og fosforudskillelser, der fremgår af BAT-konklusionen. IE-husdyrbrug skal årligt fremsende dokumentation for overholdelse af fodringskrav til kommunen, medmindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Minimering af emissioner fra spildevand (1.5) sikres bl.a. ved at vaskevand og sanitært spildevand håndteres i lukkede systemer med rørledninger til opsamlingsbeholder. Endvidere benyttes højtryksrenser ved rengøring, og der er og kommer vandbesparende drikkevandssystemer i staldene. Der tilledes ikke regnvand til opsamlingsbeholderen, andet end det regnvand, der falder i selve beholderen.

Af de oplistede teknikker til reduktion af lugtemission benytter husdyrbruget, at strøelsen holdes tør under aerobe forhold (brug af varmeveksler) (1.9).

Med husdyrbrugets indretning er der og kommer der ikke markante støjkloder, som vil kunne genere naboerne. De primære støjkloder er ventilation, transport og indblæsning af foder i fodersiloer. Da der ikke har været problemer med støj til omgivelserne (klager), er der ikke udarbejdet en støjhandlingsplan (1.7).

Forebyggelse af emission til jord og vand sker gennem opbevaring af dybstrøelse i overdækket markstak og afgasset biomasse i stabile og tætte gyllebeholdere på andre ejendomme. Disse gyllebeholdere er omfattet af gyllebeholderkontrolordningen (1.11).

Husdyrbruget tilhører en bedrift, hvor der også er markdrift. Marksprøjte efterses og serviceres løbende, de lovpligtige syn overholdes, og det kontrolleres løbende, at sprøjten er indstillet til korrekt dosering. Det er en maskinstation, der står for udbringning af dybstrøelse og afgasset biomasse. Det antages, at maskinstationen vedligeholder gyllevogne og møgspredere, så de fungerer korrekt.

Eftersom gødningen fra staldene udmuges direkte til lastbil og gødningen køres til markstak eller biogasanlæg i lukket vogn med det samme, er risikoen for spild i forbindelse med gødningslagre minimal. Markstakken overdækkes med et tætsluttende og vandtæt materiale straks efter udlægning.

Beregning af ammoniakemissionen (1.14) fra produktionen sker gennem ansøgningen om miljøgodkendelse i Husdyrgodkendelse.dk. Der leves op til BAT i forhold til ammoniakemission.

Årligt opgøres den faktiske husdyrproduktion på husdyrbruget i forbindelsen med gødningsregnskabet. Ud fra disse oplysninger kan ammoniakemissionen beregnes ud fra normtal fra Institut for Husdyrvidenskab ved Aarhus Universitet. Normtallene beregnes og udgives årligt. N- og P-udskillelsen beregnes direkte i gødningsregnskabet (1.15).

Der er ikke problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foderet blæses direkte ind i fodersiloer og ledes ud i stalden gennem rørsystemer. Der sker ingen monitoring eller beregning af støvemissionen, idet udgifterne ved måling og beregning ikke vurderes at være rimelig i forhold til den meget lille støvemission fra staldene (1.8).

Der er og kommer højtrykskølingsanlæg i alle stalde.

Der sker minimum årlig registrering af vand-, el- og brændstofforbrug. Der registreres antal indsatte, døde og leverede dyr samt indkøbte fodermængder. Gødningsproduktionen beregnes i gødningsregnskabet og den del af gødningen, der afsættes til biogasanlæg indvejes ved biogasanlægget.

Ved brug af varmevekslere i forbindelse med staldene, øges udtørringen af dybstrøelsen, hvorved nedbrydningen af urinsyre til ammoniak forsinkes. Endvidere udmuges dybstrøelse direkte til container, der med det samme køres til biogasanlæg, hvor det hurtigst muligt kommer i reaktortanke med henblik på metanafgasning eller alternativt lægges i markstak, der overdækkes. Ingen af disse "tekniker" er dog nævnt i BAT-konklusionerne for opbevaring af fast husdyrgødning (1.10).

Der sker ikke forarbejdning af husdyrgødningen på selve husdyrbruget (1.12).

BAT i forhold til energi- (1.6) og vandforbrug (1.4) er beskrevet under punkt 4.2.2 og 4.2.3.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det, at husdyrbruget benytter BAT i forhold til management.

5. Oplysninger om konsulenten (A4)

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient. Ulla Refshammer Pallesen, Spiras, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i mere end 21 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen Spiras (tidligere LandboSyd).

6. Konklusion

Som beskrevet i denne rapport overholder husdyrbruget på Enkelundvej 1 beskyttelsesniveauerne for lugt og ammoniak.

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte miljøgodkendelse til etablering af nye stalde og ændring af produktionsformen på Enkelundvej 1 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Vejle Kommune kan ved fastsættelse af driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

7. Referenceliste

1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. BEK nr. 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 1089 af 16/10/2024
3. Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning BEK nr. 2243 af 29/11/2021
4. <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>
5. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 927 af 28/06/2024
6. https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2024/N2024_64.pdf
7. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
8. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>
9. <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3basis2019>
10. <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>
11. <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsoegsbiogasanlaeg/biogas-mke>
12. <https://www.ssi.dk/sygdomme-beredskab-og-forskning/sygdomsleksikon/a/aviaer-influenza>
13. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer

8. Bilag

Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 1: Oversigtskort

